

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta pedagogická

Bakalářská práce

2014

Helena Holubová

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PEDAGOGICKÁ
KATEDRA HUDEBNÍ KULTURY

**Hudební život Berounska se zaměřením
na činnost Zdického smíšeného sboru**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Helena Holubová

Specializace v pedagogice, obor Hudba se zaměřením na vzdělávání

Vedoucí práce: Mgr. et Mgr. Romana Feiferlíková, Ph.D.

Plzeň, 2014

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval (a)
samostatně s použitím uvedené literatury a zdrojů
informací.

Plzeň, 15. 4. 2014

.....
vlastnoruční podpis

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Mgr. et Mgr. Romaně Feiferlíkové, Ph.D. za odborné vedení a rady při zpracování bakalářské práce, panu Miloši Garkischovi z Státního okresního archivu v Berouně, Miloslavu Richtrovi z Archivu a knihovny Pražské konzervatoře a Pavlu Dušánkovi z Městského Muzea v Berouně za poskytnuté materiály, panu Ivanu Koulovi, paní Mgr. Bohumile Vokáčové a Bc. Martině Rajtmajerové za poskytnuté informace.

Obsah

ÚVOD	1
1 HUDEBNÍ TRADICE NA BEROUNSKU	2
1.1 Vznik a vývoj školství se zaměřením na hudbu	2
1.1.1 Hudební škola v Berouně	5
1.1.2 Škola ve Svatém Janu pod Skalou.....	8
1.1.3 Pedagogická škola V Berouně	9
1.2 Kulturní a hudební život na Berounsku od renesance po současnost	10
1.3 Hudební osobnosti, výběr.....	17
2 ZPĚVÁCKÉ SPOLKY BEROUNSKA.....	36
2.1 Písně berounského kraje.....	36
2.1 Vznik a vývoj spolků.....	39
2.2 Pěvecký spolek Slavoš	41
2.3 Pěvecký spolek Slavík.....	44
2.4 Shrnutí	44
3 ZDICKÝ SMÍŠENÝ SBOR.....	46
3.1 Vznik a vývoj sboru	46
3.2 Repertoár a činnost sboru od roku 2005.....	49
3.3 Sbormistři a současní členové sboru	58

3.4 Výhled do budoucnosti a vyznání sbormistrů	61
ZÁVĚR.....	64
RESUMÉ	65
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	66
SEZNAM PŘÍLOH	69

ÚVOD

Hudební život na Berounsku se vyvíjel obdobně jako v jiných městech, výhodou byla blízkost Prahy, která většinou určovala směr hudebního vývoje.

Již v názvu se objevují slova, která se nějakým způsobem pojí i s mým životem. S berounským krajem mě spojuje nejen mé dětství, ale i současnost. V první části nahlížím do historie Berounska. Dále se snažím popsat vývoj hudebního školství, některé školy, o kterých se zmiňuji, také důvěrně znám z mého působení na ZUŠ V. Talicha a Pedagogické škole v Berouně.

Velmi významná je činnost hudebních souborů, která má v tomto kraji dlouholetou tradici a o které hovořím v další kapitole. V tomto kraji se narodilo nebo spojilo svůj život s Berounskem mnoho významných hudebníků, učitelů hudby, skladatelů a hudebních badatelů, jejich výčet a popis by dal vzniknout samostatné práci, což není mým úkolem, proto se omezují jen na určitý výběr z osobností. Zpěv je dle mého názoru jedním z nejkrásnějších hudebních nástrojů, který má i jednu z nejstarších tradic v historii vývoje hudby vůbec. Stručně se právě zpěvu, hlavně sborovému, věnuji v kapitole o zpěváckých spolcích.

Od roku 2008 jsem se stala aktivní členkou Zdického smíšeného sboru, který tvoří neobyčejná skupina lidí spojující společná láska k hudbě a zpěvu. Sbor dosud nemá žádnou kroniku či záznam o svém vzniku a vývoji. Na Berounsku v současnosti vedle sebe působí jen dva tak velké pěvecké sbory a to Slavoš, o kterém bylo napsáno již mnohé, a Zdický smíšený sbor. Proto jsem se v závěrečné kapitole zaměřila právě na zmapování historie a činnosti Zdického smíšeného sboru, aby tak ve spojení s ostatními informacemi vznikl ucelený pohled na hudební život berounského kraje.

1 HUDEBNÍ TRADICE NA BEROUNSKU

1.1 Vznik a vývoj školství se zaměřením na hudbu

Města si zřizovala své městské školy (partikulární), které později splynuly s církevními. Na městské školy posílal učitele (na žádost faráře a vrchnosti) kanovník scholastik od sv. Víta v Praze (až do zřízení univerzity v roce 1348). Rozvoj městských škol znamenal zpřístupnění vzdělanosti širším vrstvám. První zmínka o škole pochází z roku 1436, kde byla zvláštní pozornost věnovaná výuce zpěvu.¹ Nejstarší zpráva o budově berouenské městské školy je z počátku 16. století a stávala u hřbitova, poblíž fary. Školu vedl rektor (správce školy), kantor pak vyučoval hlavně zpěv. Učitelé se rychle střídali, obvykle po jednom roce. Peněžní odměnu dostával kantor i žáci za zpěv při pohřbech a svatbách. Postavení učitele v městské společnosti té doby nebylo moc dobré, patřili k chudší vrstvě obyvatelstva. Požadavky ale na vyučujícího byly naopak náročné. Výuka byla založena na mechanickém opakování textu, vyučovalo se psaní, čtení, počtům a hlavně hudební výchově. Učitele platila městská rada z rozpočtu města. Většina kantorů často z místa odcházela, do poloviny 18. století se učitelé v berouenské škole dlouho nezdrželi. Později se situace již zlepšila a učitelé zůstávali ve svých funkcích déle, například na místo učitele a varhaníka nastoupil od roku 1718 až do roku 1747 Karel Plánický, roku 1748 byl učitelem Jiří Nechanický (absolvent jezuitských škol). Dohled nad výukou měl berouenský děkan, byl kladen velký důraz na hudební výchovu.²

V 18. století byly běžné odkazy majetků a peněz církvi, kostelům, náboženským bratrstvům apod. Bohatí měšťané často odkazovali svůj majetek a dost vysoké peněžní částky také spolkům nebo na zřizování škol.

---

¹ GARKISCHOVÁ, K. Piaristé v Berouně. In *Minulost Berounska 5. díl*. 1. vyd. Praha: Státní okresní archiv, 2002. s. 125-145. ISBN 80-238-8324-0

² TOŠNEROVÁ, M. Beroun v období 1740-1848. In *Beroun*. 1. vyd. Praha: NLN, 2008. Kapitola V, s. 155-199. ISBN 978-80-7106-964-5

Většina pocházela od žen. Do historie Berouna se například svým odkazem zapsala Ludmila Rudolfová. Umožnila tak příchod piaristů³ a zřízení piaristické školy v roce 1773, rezidencí byla přestavba bývalého Šoušovského dvora na Plzeňském náměstí. K bohoslužbám využívali nedaleký kostel Zvěstování Panny Marie u hřbitova.⁴ Piaristé přijímali za své žáky jen děti, které předložily osvědčení o chudobě. Učitelé z řádu (v roce 1669 Kliment IX. Povýšil kongregaci na řád) působili na školách bez nároku na odměnu.⁵ Hlavní těžiště výuky spočívalo v nižším (elementárním) školství jako příprava pro vstup do latinských škol. Důležitou součástí školního života byla i hudba (neví se, zda byla řádným předmětem). S hudbou se ale setkávali všichni, při bohoslužbách, chudí studenti si zpěvem na kůru obstarávali obživu apod. Piaristické školství v Berouně končí v roce 1869. Na piaristických základech symbolicky spočívá berounské školství dodnes, v místech bývalé školy dnes stojí jedna z budov Jungmannovy základní školy. Ze slavných žáků uvedu například básníka Šebestiána Hněvkovského nebo Josefa Jungmanna.⁶

V roce 1820 odkázal před svou smrtí bohatý mlynář Martin Podstatný své jmění na vybudování hudební školy. Jan Evangelista Seydl⁷ byl iniciátorem odkazu k vybudování školy v roce 1825, která byla pak více než 100 let financována. Ředitel kůru byl současně učitelem na hudební škole. Musel vyučovat hře na varhany, smyčcové a dechové nástroje a zpěvu (ne však doma, ale ve škole). Zámožnější žáci platili 3 krejčary týdně, méně zámožní pak 2 krejčary. Zpěváky, zpívající v kostele, musel učit zdarma, stejně tak děti nemajetných rodičů (ty vyučoval u nich doma). Jen děti

---

³ Řád založený v 16. století Josefem Kalasánským, 1. škola při kostele sv. Doroty v Římě (GARKISCHOVÁ, K. Piaristé v Berouně. In *Minulostí Berounska 5. díl*. 1. vyd. Praha: Státní okresní archiv, 2002. s. 125-145. ISBN 80-238-8324-0

⁴ TOŠNEROVÁ, M. Beroun v období 1740-1848. In *Beroun*. 1. vyd. Praha: NLN, 2008. Kapitola V, s. 155-199. ISBN 978-80-7106-964-5

⁵ GARKISCHOVÁ, K. Piaristé v Berouně. In *Minulostí Berounska 5. díl*. 1. vyd. Praha: Státní okresní archiv, 2002. s. 125-145. ISBN 80-238-8324-0

⁶ Rodák z nedalekých Hudlic, byl žákem v letech 1784 – 1788 (M. Tošnerová. 2008).

⁷ 1775 – 1837, kaplan a duchovní správce Berouna (J. Holeček, 1965).

přespolní mohl učit za odměnu, kterou si sám stanovil. Dále měl za povinnost nastudovat a provést hudbu při církevních slavnostech. Dvakrát do roka se konaly veřejné zkoušky všech žáků za přítomnosti magistrátu a duchovních představitelů (byla to kontrola práce učitele). Také musel obstarávat na vlastní náklady notový materiál (zpravidla pořizovali opisy). Je tedy zřejmé, že povinnosti ředitele kůru a současně učitele byly v té době značné. V té době takových škol nebylo v Čechách mnoho.⁸Jedním z prvních učitelů v Berouně, byl od roku 1825 Antonín Skružný ze Sázavy.⁹ Brzy po zahájení činnosti se ukázalo, že peníze z nadace M. Podstatného nebudou stačit. Proto na návrh A. Skružného a J. Seydla vznikla druhá významná instituce – Spolek divadelních ochotníků (1827) a výtěžek z jejich představení měl připadnout hudební škole. Dalšími učiteli (po smrti A. Skružného, 1831) byli například Jan Hudec, Jan Nechanický, Jan Janák aj. Ve škole se v té době učilo hře na housle, flétnu, klarinet, křídlovku, trubku, varhany, klavír a kytaru (například roku 1863 se ze 124 žáků učilo zpěvu 74 žáků).

Roku 1868 stál v čele školy Josef Nešvera¹⁰. Ten v té době vyučoval na varhanické škole v Praze. Během jeho působení v Berouně došlo k velkému kulturnímu rozvoji (například nastudoval s chrámovým sborem a orchestrem velké mše W. A. Mozarta, L. van Beethovena, J. V. Tomáška a C. M. Webera). Účastnil se i činnosti zpěváckého spolku Slavoš (viz v kapitole Zpěvácké spolky), s houslovým virtuosem Václavem Koptou¹¹ uspořádal koncerty v Plzni, Praze a Berouně. Jeho nástupcem se stal

---

⁸ HOLEČEK, J. Beroun a hudba. In *Čtení i Berouně*. Beroun: Městský národní výbor v Berouně, 1965. s. 111-133. ISBN E-10*51090-978-M-65

⁹ 1799 – 1831, studoval na pražské konzervatoři hru na housle u B. Pixise, na trubku a trombon u F. Weisse, v Berouně od roku 1825 (RICHTER, M. Antonín Skružný. In *Minulostí Berounska 11. díl*. Praha: Státní oblastní archiv, 2008. Kapitola III, s 287-299. ISBN 978-80-86772-33-2)

¹⁰ 1842 – 1914, skladatel, vynikl v církevní tvorbě, autor oper aj. (V. Holzknecht, 1964).

¹¹ Působil od roku 1866 jako první český houslista v Americe (J. Holeček, *Hudba a Beroun*, 1965 s. 111-133).

Antonín Šťastný¹². Při volbě repertoáru žáků, kladl důraz na díla současných skladatelů. V roce 1890 existuje v Berouně již 6 hudebních škol, kde se vyučovala hra na housle a klavír, dále Hoškova hudební škola v Berouně - Závodí (zde se vyučovala hra na dechové nástroje).

V roce 1923 otevřel svou vlastní hudební školu Josef Toman, která měla klavírní a houslové oddělení a tím vlastně zaniká hudební škola z nadace M. Podstatného. J. Toman však dál pokračoval v této tradici tím, že vyučoval nemajetné žáky zdarma. Zachoval také výroční vystoupení žáků, na kterých spoluúčinkovali sólisté z Prahy. Mezi jeho žáky patřili například B. Liška (dirigent České filharmonie), B. Berka (dirigent), Š. Jelínková (pěvkyně Národního divadla), K. Fidler (houslista České filharmonie) nebo hudební vědec M. Kuna.

1.1.1 Hudební škola v Berouně

V roce 1939 byla v Berouně otevřena Městská hudební škola s houslovým a klavírním oddělením. Prvním ředitelem byl Ferdinand Vodička.¹³ Činnost školy řídilo zvolené kuratorium v Praze, klavír se vyučoval ve dvou školách, které již v tu dobu existovaly a to v Tomanově a škole Malochové. Firma Petrof zapůjčila škole koncertní křídlo s podmínkou jeho pozdějšího odkoupení. V začátku se do školy zapsalo jen 18 žáků, ale během roku stoupl počet žáků na 29. V roce 1940 uspořádala Městská hudební škola (v té době měla 72 žáků) spolu s pěveckým mužským sborem Slavoš (vedl F. Vodička) koncert Večer české hudby a zpěvu k ukončení Českého hudebního máje. Ve stejném složení ještě uspořádali koncert v roce 1941 k 100. výročí narození A. Dvořáka (sbor opět vedl a na

---

¹² 1850 – 1920, žák berounské školy, absolvent varhanické školy v Praze, dva roky pobýval se skupinou hudebníků z Berouna a okolí v Rusku, pak houslista a korepetitor Zemského divadla v Brně, ředitel kůru zámecké kaple v Židlochovicích, kde měl též vlastní hudební školu (HOLEČEK, J. Beroun a hudba. In *Čtení o Berouně*. Beroun: Městský národní výbor, 1965. S. 111-133

¹³ Klavírista, skladatel, absolvent varhanické a mistrovské kompoziční konzervatoře v Praze (Kronika hudební školy, SOKA Beroun. fond 314).

klavír doprovázel F. Vodička). V roce 1944 měla škola již 92 žáků.¹⁴ Po roce 1945 byl zaznamenán velký pokles zájmu o studium (roku 1946 – 47 jen 52 žáků). Od roku 1948 vedl školu Bohumil J. Dušek.¹⁵ Škola měla v následujícím roce již 109 žáků. Při Slavnostním koncertu k 10. výročí založení školy (1949) byl přítomen i dirigent Václav Talich.¹⁶ V roce 1951 bylo založeno oddělení dechových nástrojů, v té době byl ředitelem Josef Leis.¹⁷ Někdejší městský hudební ústav se roku 1957 změnil v základní hudební školu a od počátku 60. let pak v lidovou školu umění (LŠU), která poskytovala vzdělávání dětí v oboru hudebním, výtvarném, tanečním a literárním (J. Topinka, 2008). Roku 1969 měla škola již 270 řádných žáků a 40 žáků v kurzu přípravné hudební výchovy. Dále se v kronikách hudební školy dovídáme, že od roku 1972 byla škola pořadatelem cyklu koncertů Kruhu přátel hudby ve spolupráci s Pragokonzertem. V roce 1973 pořádala škola koncert k 100. výročí narození berounského rodáka Václava Humla a k jeho významu promluvil a koncertem prováděl J. Schneeweis. Téhož roku byl také při škole založen přípravný a koncertní dětský pěvecký sbor, kde bylo soustředěno asi 150 dětí z deseti škol berounského okresu a vedl jej sbormistr M. Hubatý. K Roku české hudby v 1974 přispěla škola koncertem z děl skladatelů, kteří slavili významná jubilea zaznamenaná i v kalendáři UNESCO, například 150 let narození B. Smetany, 100 let J. Suka a O. Nedbala a 200 let V. J. Tomáška. K výročí škola také vyhlásila interpretační soutěž. V roce 1976 byla pod patronací okresního střediska v Berouně při škole zahájena činnost symfonického orchestru. Po roce 1989 dochází k mnoha změnám. Z LŠU se stává ZUŠ (Základní umělecká škola) a od roku 1996 má své sídlo ve zrekonstruované budově na Husově náměstí, kde sídlí dodnes. Škola měla ještě další pobočky ve Zdicích, Loděnicích a v dalších místech okresu (až 850 žáků). V letech 1980 – 1992 stál v čele

---

¹⁴ Kronika hudební školy v Berouně, Státní okresní archiv Beroun, 2014

¹⁵ Skladatel, dříve byl ředitelem hudební školy v Hostomicích (J. Holeček, 1965).

¹⁶ 1883 – 1961, dirigent ČF a opery ND, více v kapitole Hudební osobnosti.

¹⁷ HOLEČEK, J. Beroun a hudba. In *Čtení o Berouně*. Beroun: Městský národní výbor, 1965. s. 111-133

školy Karel Tesař (trombonista) po V. Vydrovi. Na škole v té době působil soubor trubačů (vedl Holešovský), akordeonový soubor, malý žesťový soubor a žákovský taneční orchestr (řídil L. Fűrbacher a J. Nygrýnová), komorní orchestr vedl M. Pospíšil a pěvecký sbor Z. Tauberová. V roce 1981 – 1982 vyučoval na škole hru na housle J. Bezděkovský bývalý koncertní mistr Symfonického orchestru Českého rozhlasu v Praze. Škola mimo jiné pořádala výchovné koncerty, na kterých účinkovali učitelé školy, kteří také vystupovali na významných koncertech například k oslavě 150. let a 50. let školních budov, 160. výročí založení hudebního školství nebo k 160. výročí narození J. L. Zvonaře v Kublově. V roce 1984 se Taneční orchestr školy Mládí zúčastnil natáčení pro Českou televizi a vznikl Velký swingový orchestr K. Tesaře. Od roku 1992 byla ředitelkou školy PhDr. Zora Tauberová (pěvkyně), která založila soutěžní přehlídku Berounský Klepáček, ta byla zároveň pěveckou, výtvarnou a literárně dramatickou soutěží. Školní orchestr v té době vedl Gruber.¹⁸ V letech 1997 – 2013 byl ředitelem školy Jiří Šimáček (houslista), krátce Jana Krausová (violoncellistka) a od roku 2014 je ředitelkou školy Bc. Martina Rajtmajerová (sbormistryně).

Od roku 1997 se pobočky školy postupně zrušily. V roce 1998 přijala škola oficiální název ZUŠ Václava Talicha. K 130. výročí narození V. Talicha byla výtvarníkem Jiřím Vydrou vytvořena busta V. Talicha a byla slavnostně umístěna na škole. V současnosti má škola 594 žáků z toho je 162 na výtvarném oddělení, kteří studují v hudebním, výtvarném nebo tanečním oboru. Škola pořádá pravidelně koncerty například Masopustní koncert, kde vystupují děti se svými sourozenci nebo rodiči, Muzicírování v atriu, Koncert učitelů, který je prvním koncertem před hudebním festivalem Talichův Beroun, Slavnostní koncert k výročí úmrtí V. Talicha, absolventské koncerty, koncerty instrumentálních souborů a orchestrů školy. V současné

---

¹⁸ ŠIMÁČEK, J., KRAUSOVÁ, J. *60. Let ZUŠ v Berouně*. Beroun: ZUŠ Beroun, 1999. 14 s. Bulletin

době na škole ze souborů působí například přípravný pěvecký sbor Meluzíny a pěvecký sbor Krákorky, který vede M. Rajtmajerová a K. Medová, AIO- alternativní instrumentální orchestr školy, který má každý rok jiné složení, vychází z momentálního stavu žáků na jednotlivých odděleních a vede jej J. Šimáček, Orchestr mladších žáků, který je přípravkou a opět jej vede J. Šimáček. V příštím roce by škola chtěla založit ještě k současným sborům a orchestrům soubor dechových nástrojů, který zatím na škole chybí.¹⁹

1.1.2 Škola ve Svatém Janu pod Skalou

V roce 1517 byla ve Svatojánském údolí postavena klášterní budova. Pobýval zde pouze opat s několika mnichy a téměř 100 let se jim moc dobře nevedlo. Až v letech 1604 – 1605 je v listinách uváděn i převor a farář. Roku 1661 přibyla i stavba nového kostela. Během počátku 18. století se postupně budovy kláštera rozšiřovaly. Koncem 18. století mniši odešli a budova byla vyprázdněna. Roku 1819 Walburga z Lackneru klášter odkoupila a přestavěla na zámek. Roku 1915 byl prodán kongregaci školských bratří, kteří zde založili soukromý učitelský ústav s penzionátem. Žáci byli vychováni v duchu římskokatolické církve. Mimo jiné nacvičovali sborové duchovní písně, které pak zpívali v neděli a o svátcích na kostelním kůru. Měli také svůj orchestr. V ústavu vyučovali členové školského řádu, ale hudbě vyučoval světský učitel, hudební skladatel Bohumil Wendler. Prvním ředitelem byl člen řádu Jan Kukla (řádovým jménem Dominik). Vyučovalo se zde až do roku 1942, kdy učitelský ústav zanikl, v letech 1915 – 1942 vychoval přes tisíc učitelů. Od roku 1949 zde byl zřízen tábor nucených prací, v letech 1951 – 55 dokonce věznice.²⁰ Potom zde byla škola ministerstva vnitra pro výchovu členů sboru národní bezpečnosti. Od roku 1985 byla budova využívána jako archiv ministerstva vnitra. V roce

---

¹⁹ RAJTMAJEROVÁ, M. 29. ledna 2014. osobní sdělení.

²⁰ ŠŤASTNÝ, Miloslav. *Svatý Jan pod Skalou*. 1.vyd. Vráž u Berouna: M. Šťastný. Tisk Baroko a Fox, 1996. 62 str.

1994 byl klášter navrácen církvi a byla zde založena Vyšší odborná pedagogická škola (Svatojánská kolej), která svým zaměřením připravuje specialisty v předškolní výchově a pedagogiky volného času. Škola sídlí v budově bývalého benediktinského kláštera a navazuje tak na tradici učitelského ústavu.²¹

1.1.3 Pedagogická škola V Berouně

Počátky pedagogického školství spadají do roku 1950, kdy byla dvouletá vyšší sociální zdravotní škola, přeměněna na vyšší sociální školu se zaměřením na výchovu sociálních pracovníků. V roce 1953 byla změněna na pedagogickou školu, název nesla až do roku 1975, kdy se přejmenovala na střední pedagogickou školu. Ta vychovávala učitelky mateřských škol a vychovatele ve školních zařízeních. Prvním ředitelem školy byl František Justin. V dalších letech se ve vedení školy vystřídal hned několik ředitelů: Josef Belfín (1964 – 1970), Miloš Vrba (1970 – 1979), Dr. Mirko Kunc (1979 – 1990), Ladislav Šíma (1990 – dosud).²² Od roku 1994 byl na škole založen nový vzdělávací obor – pedagogické lyceum, které nabízí rozšířenou výuku v dramatických, hudebních, pohybových a výtvarných aktivitách. V roce 2005 byla pedagogická škola sloučena s obchodní akademií, jejím ředitelem se stal Ing. Ivan Šlemín (do roku 2012) a současným ředitelem je Ing. Jaroslav Šturc.²³ V roce 1957 byl při škole založen pěvecký sbor, který vedl Jan Schneeweis (M. Garkisch, Sborník školy, 2003). Dalšími sbormistry byli například Adolf Chrobák, Mgr. Jana Veverková, Jaroslav Čech, Mgr. Eva Doležalová, Mgr. Eva Vydrová a v současnosti sbor vede Mgr. Martina Hanslová. Na klavír sbor doprovázely např. Renata Wenzlová, Jana Klimtová, Helena Holubová a Kateřina Medová. Dívčí sbor se pravidelně účastní kulturních akcí města (například

---

²¹ <http://www.svatojanskakolej.cz/o-skole>. Svatojánská škola, c 2008

²² GARKISCH, Miloš. Počátky Pedagogické školy v Berouně. In *Střední pedagogická škola – 50*. Sborník, Beroun: Střední Pedagogická škola, 2003. s. 4-5

²³ <http://www.spgsberoun.cz>

koncerty pro Evropské dny hudby, Dny kulturního dědictví), koncertů (např. v kostele sv. Jakuba v Berouně, v Řevnicích, v bazilice sv. Marie na Svaté hoře v Příbrami, v kulturním domě ve Zdicích aj.), přehlídek sborů pedagogických škol, karlovarského festivalu pěveckých sborů apod. V 90. letech byl sbor oceněn ministerstvem kultury a také často vystupoval i v zahraničí například v Německu, Holandsku a v Anglii.²⁴

1.2 Kulturní a hudební život na Berounsku od renesance po současnost

V období renesance byly hlavními středisky v české hudební oblasti kostely, chrámy a kláštery, kde se hudebních produkcí mohli zúčastnit aktivně všichni věřící. V té době vznikají tzv. literátská bratrstva (s vysokou pěveckou úrovní) a školy, kde se vedle hudební teorie vyučovalo i praktickému zpěvu (chorálu, duchovním písním i vícehlasu). Hlavní místo zaujímal duchovní píseň uchovávaná v tištěných kancionálech (komponovali je měšťané, kněží nebo i studenti). Vysokou úroveň měla hlavně českobratrská píseň, například Šamotulský a Ivančický kancionál Jana Blahoslava.²⁵ O existenci literátů na Berounsku se dozvídáme nepřímo z městských knih a účtů, například v pozůstalostním inventáři Maxmiliána Albína noty a zpěvníky dokládají o velkém množství literátských sdružení. Hlavním úkolem spolku byl zpěv v kostele a péče o školu, kde byl zpěv na oslavu Boha součástí výuky.²⁶ Zrušením literátských bratrstev Josefem II. v roce 1871 se tak trochu uzavírá jedna epocha hudební historie města.

---

²⁴ VYDROVÁ, E. O pěveckém sboru. In *Střední pedagogická škola -50*. Beroun: SPgŠ, 2003. Neprodejný sborník, s. 72-73

²⁵ NAVRÁTIL, M. Česká hudební renesance. In *Dějiny hudby: přehled evropských dějin hudby*. 2.vyd., dopl. Olomouc: Votobia, 2003. s. 69-71. ISBN 80-722-0143-3

²⁶ TOŠNEROVÁ, M. Beroun v období 1526-1620. In *Beroun*. 1.vyd. Praha: NLN, 2008. Kapitola III, s. 63-108. ISBN 978-80-7106-964-5

Dále se vedle duchovní hudby, provozované v kostele, více uplatňuje hudba světská a tzv. domácí muzicírování.²⁷

V době před národním obrozením nebyly v Berouně vhodné podmínky pro pestrý kulturní život, který se ve větších městech soustřeďoval kolem některého bohatého šlechtického rodu. Hudebníci se spíše uplatňují v cizině například z berounských rodáků Ivan Laštovička (zpěvák, tenorista), Štěpán Klackel (houslista) působili na dvorním divadle ve Vídni. Teprve další generace se již plně zapojila do národního českého hnutí. K této generaci již patřil Josef Seydl, který v Berouně působil v letech 1813 – 1837 (více v kapitole Osobnosti) a sehrál tak významnou roli v kulturním životě města. V době svého působení například provedl s chrámovým sborem a orchestrem velké mše světových a českých autorů, spolupracoval se zpěváckým spolkem Slavoš, dále s houslovým virtuosem Václavem Koptou pořádal koncerty. V Žebráku byly prvními soubory Filharmonický kroužek, pod vedením učitele Františka Hrdiny (1894) a v letech 1890 – 1895 Hudba Gustava Endršta.²⁸ V roce 1899 se konala v Jubilejní výstava v Berouně, kde se například v rámci akce konal slet sokolských pěveckých jednot žup, na výstavišti hrála po celý den hudba, nejvíce koncertovala Hudba kapelníka F. Koubíka (1928 – 1931), v té době byla jednou z nejlepších kapel na Berounsku, dále probíhala koncertní soutěž pěveckých jednot a odpoledne proběhlo slavnostní svěcení praporu zpěváckého spolku Slavoš.²⁹

Meziválečný hudební život nebyl nijak bohatý. Počátkem 1. republiky se soustřeďoval kolem několika málo pěveckých spolků, kostelního kůru a vojenské hudby. Plukovní hudbu 38. pěší pluku zvaná „Cihláři“ (1918 –

---

²⁷ HOLEČEK, Jaroslav. Beroun a hudba. In *Čtení o Berouně*. Beroun: Městský národní výbor, 1965. s. 111-113

²⁸ KOKEŠ, J. *Z historie hudebních souborů na Berounsku a Hořovicku*. Beroun: Okresní kulturní středisko, 1986. 61 s.

²⁹ ZAHRADNÍK, J. Jubilejní krajinská hospodářsko-průmyslová a živnostenská výstava v Berouně v roce 1899. In *Minulost Berounska 14. díl*. 1. vyd. Praha: Státní oblastní archiv Praha, 2011. Kapitola I, s. 137-162. ISBN 978-80-86772-57-8

1938) se sídlem v Berouně dirigoval František Mužík od roku 1928 Emil Raboch. Proslulá Vojenská hudba pořádala také oblíbené promenádní koncerty.³⁰ Z hudebních spolků dominoval pěvecký spolek Slavoš a spolek Dvořák (od roku 1905, záhy však stagnoval). V roce 1919 byl ředitelem berounského kůru Josef Toman³¹, kterému se podařilo rozšířit své hudební aktivity i mimo kostel a školu. Koncerty vážné hudby neměly v tehdejším Berouně moc velký ohlas, posluchači dávali přednost lidovějším produkcím, estrádám apod. Lepší situace byla v oblasti chrámové hudby, která měla stálý okruh věřících posluchačů. Velká část obyvatelstva trávila svůj volný čas obyčejným způsobem a aktivně se málo účastnila spolkového života. Maloměstský život jen občas zpestřovaly různé druhy slavností a oslav jako například Jubilejní krajinská výstava v Berouně, kterou doprovázela celá řada kulturně společenských akcí.³²

20. století již bylo ve znamení souborů na profesionální úrovni a hudebníci se začali sdružovat ve významných organizacích. V roce 1908 byla založena Unie Československých hudebníků, 1927 Svaz organizovaných hudebníků v Československé republice a od roku 1924 bylo Československo členem Mezinárodní unie hudebníků (J. Topinka, 2008). Od roku 1930 působil v Berouně Hudební orchestr Bohumila Lišky. V roce 1936 navštívil Václav Talich Beroun, velmi se mu zalíbilo údolí Brdatka nad Berounem, kde záhy koupil vilu bývalého stavitele Dudy a tím spojil své osudy s Berounem, kde například 18. 6. 1939 dirigoval *Mou vlast* Bedřicha Smetany s ČF a 19. 11. 1939 vystoupil na doporučení V. Talicha, který musel odcestovat do Švédska, s Českou filharmonií B. Liška, na koncertě zazněly *Slovanské tance* A. Dvořáka a česká hymna, kterou členové

---

³⁰ HOLEČEK, Jaroslav. Beroun a hudba. In *Čtení o Berouně*. Beroun: Městský národní výbor, 1965. s. 111-113

³¹ 1894 – 1972, vynikající varhaník, klavírista a skladatel, roku 1923 založil vlastní hudební školu (viz kapitola o školství)

³² TOPINKA, J. *Beroun*. Praha: NLN, 2008. s. 257-371. ISBN 978-80-7106-964-5

orchestru zahráli ve stoje.³³ Až do roku 1938 působil ve Zdicích dechový a smyčcový orchestr skladatele Josefa Poncara, v Králově Dvoře Juniors Jazz (do roku 1953, vedl V. Krejčí a V. Koubík) a v Berouně Městská dechová hudba (1944 – 45), kterou vedl J. Brůha a V. Pospíšil.³⁴

Po druhé světové válce došlo k oživení kulturního dění města. Přesto ale poklesla návštěvnost koncertů a divadelních představení. V 50. letech se situace ještě zhoršila, když nepočítám často pořádané estrády a lidové zábavy. Komunisté zlikvidovali velkou část existujících spolků. Více se podporovala lidová umělecká činnost, zamítavě se stavěli k jazzu, v té době vznikaly osvětové domy, LŠU a při nich se začala vytvářet nová hudební tělesa, soubory a orchestry. V roce 1948 založil A. Chrobák Královský dětský pěvecký sbor, který měl svůj první koncert v březnu 1949 v Králově Dvoře, dále sbor koncertoval v Berouně, Karlových Varech, na Slovensku aj. Od roku 1956 se začal pořádat koncertní cyklus Hořovické Slavíkovo hudební léto, který inicioval tehdejší ředitel Hudební školy Josefa Slavíka v Hořovicích Vojtěch Hrubý a učitel téže školy Josef Vyskočil, který také v roce 1962 obnovil v Hořovicích činnost dechového orchestru koncertního typu a stal se též jeho dirigentem, jeho zřizovatelem byl Společenský klub v Hořovicích.³⁵ V Berouně orchestr Junior ZK KDŽ vedl v letech 1947 – 1960 J. Mencl, Dechový orchestr ZK KDŽ byl založen v roce 1958 pod vedením J. Merhauta, který od roku 1972 vedl M. Pospíšil a od roku 1973 K. Tesař. V Žebráku začal od roku 1960 – 65 působit Dechový orchestr pod vedením J. Pergla.³⁶

---

³³ Hlas Podbrdská I/39, 27. 11. 1939

³⁴ KOKEŠ, J. *Z historie hudebních souborů na Berounsku a Hořovicku*. Beroun: Okresní kulturní středisko, 1986. 61 s.

³⁵ Kronika Hudební školy J. Slavíka, Hořovice

³⁶ KOKEŠ, J. *Z historie hudebních souborů na Berounsku a Hořovicku*. Beroun: Okresní kulturní středisko, 1986. 61 s.

V roce 1958 byl v Berouně otevřen Dům osvěty (pozdější kulturní středisko). Ten však musel všechny pořady dát předem schválit odboru školství a kultury (J. Topinka, 2008). V tomto roce také vznikl Signal ZK KDC, který vedl O. Dyršmíd aj. Krejčí. Orchester se zabýval modernějším pojetím taneční hudby. Pořádal koncerty v Berouně, Teplicích, Hořovicích, kde s orchestrem zpíval například zpěvák M. Chladil. Účastnil se různých přehlídek a soutěží v Plzni, Bratislavě (3. Místo), v Rumunsku, tehdejší NDR aj. Vrcholné období orchestru trvalo do roku 1969 a v roce 1972 se orchestr rozpadá. Mezi vynikající hráče orchestru patřili například saxofonisté D. Nademlejnský, J. Lébr, O. Dyršmíd aj., trumpetisté J. Mencl, J. Kareš, L. Pavlis, V. Halada, J. Fišer aj., trombonisté J. Červenka, J. Zíma, B. Merhaut, K. Tesař aj., pianisté V. Růžička, J. Pospíšil, B. Macourek, J. Kokeš, M. Procházka aj. (J. Kokeš, 1986).

Od roku 1964 se po vzoru kavárny Viola v Praze začaly pořádat večery poezie, hudby a literatury v sále U Tří korun v Berouně, kde v roce 1971 poprvé vystoupilo smyčcové kvarteto (komorní soubor místní LŠU) ve složení – Václav Vydra, Zdeněk Frýdl housle, JUDr. Eduard Čapka viola a Šárka Vydrová violoncello. K šíření klasické hudby pomáhal tzv. Klub přátel hudby (1972, při LŠU, na prvním koncertu vystoupila japonská houslistka Shizuka Ishikawa za klavírního doprovodu Josefa Hály) a dechová hudba založená roku 1974 Milanem Pospíšilem (hornista Symfonického orchestru Čs. rozhlasu). Nejčastěji se společenský život soustřeďoval v Městském kulturním centru a ve společenském domě „Hvězda“ (1977). Mezi oblíbené kulturní akce v Berouně patřily i promenádní koncerty, pořádané na Velkém sídlišti nebo na náměstí.³⁷ Roku 1969 vznikla městská hudba Berouňáčka v čele s kapelníkem Petrem Güntherem a Jindřichem Bauerem, který byl zároveň uměleckým vedoucím. Při různých koncertních vystoupeních se u dirigentského pultu vystřídal například skladatelé Karel Vacek, Jaromír

---

³⁷ TOPINKA, J. *Beroun*. Praha: NLN, 2008. s. 257-371. ISBN 978-80-7106-964-5

Vejvoda nebo Josef Poncar. Dechovka se věnovala lidové hudbě i tvorbě K. Vacka nebo J. Vejvody. Jedním z významných koncertů Berouňáčky, byl koncert v Lucerně v Praze.³⁸ Dalším souborem byl Dechový orchestr Závodního klubu Královodvorských železáren (1958), který později vedl Karel Tesař (vynikající trombonista, ředitel LŠU), řada hudebníků z místních těles pak působila v jeho swingovém orchestru. Ke kulturnímu životu také přispívala městská knihovna (od roku 1951 okresní knihovna), která pořádala vlastní hudebně – literární pořady v prostorách Dusilovy vily.

Velký vliv mělo na kulturní život založení hudebního festivalu Talichův Beroun (1983 – dodnes), pořádaný každoročně na podzim a kterého se účastní vyhlášená hudební tělesa, orchestry, významní čeští i zahraniční sólisté. Výjimečnost zaručovala účast renomovaných dirigentů České filharmonie a dalších osobností v čele festivalového výboru (například J. Suk, V. Holzknicht aj.), často na koncertech vystupovala sama Česká filharmonie.

Společenský život v období socialismu byl charakterizován celostátně organizovanými oslavami (například Vítězný únor, 1. Máj, oslavy VŘSR, Měsíce Československo – sovětského přátelství apod.), jinak tomu nebylo ani na Berounsku. Vymykala se jen oslava 700 let první listinné zmínky o Berouně v roce 1965, tehdy se na chvíli uvolnila politická atmosféra a město tak mohlo pořádat výstavy, přednášky a koncerty dle svého programu.³⁹

V roce 1999 byla založena kulturní akce dechové hudby Poncarovy Zdice⁴⁰, kterou se připomíná skladatel a dirigent Josef Poncar a která se koná každé září. Ve Zdicích v současné době také působí od roku 2006 vokálně instrumentální kapela Pokus, která se snaží o akustickou hudební interpretaci skladeb renesančních, barokních mistrů ale i skladeb jazzových,

---

³⁸ KOKEŠ, Josef. *Z historie hudebních souborů na Berounsku a Hořovicku*. Neprodejný metodicko historický a monografický materiál. Beroun: Okresní kulturní středisko, 1977. 61 stran.

³⁹ TOPINKA, J. *Beroun*. Praha: NLN, 2008. s. 257-371. ISBN 978-80-7106-964-5

⁴⁰ <http://www.mesto-zdice.cz/mesto/vse -o-meste/historie/> poslední aktualizace 3. 2. 2014

folkových aj. Kapela hraje ve složení- J. Šebesta (zpěv, kytara, zobcová flétna), J. Potůčková (zpěv, perkuse, housle), A. Kliková (zpěv, klavír), R. Havlíček (baskytara, zpěv), a L. Jonáš (perkuse, akordeon, klávesy, kytara). V roce 2007 vznikla kapela Echoes of Pink Floyd, která je revivalovou skupinou, v roce 2009 kapela Dixieland, která vznikla ze zbylých hudebníků velkého swingového orchestru Speciál. Kapelníkem nové kapely je V. Vinter, dalšími členy jsou A. Termer (pozoun), S. Holeček (zpěv, klarinet), F. Kodet (bicí), J. Kozel (baskytara), J. Rach (banjo), L. Jonáš (piano, zvuk) a I. Eliášová (zpěv). Nejmladším souborem je rocková kapela SAM-OU-HELL ve složení R. Hampl (elektrická kytara, zpěv), J. Kolebaba (baskytara, vokály), V. Johan (elektrická kytara) a Š. Miláček (bicí, perkuse).⁴¹

V Berouně v současné době působí kapela Berouňačka, kterou nyní řídí F. Mužík, pěvecký sbor Slavoš (více v kapitole a spolcích) a dětský pěvecký sbor Bonbon (2007), který vede B. Vokáčová je složen z některých členů z bývalých dětských sborů, které kdy zakládala a dirigovala: gymnázia, Čtyřlístku a sboru základní školy ve Zdicích⁴². V Loděnicích řídí T. Bočková smíšený pěvecký sbor Comodo a dětský sbor Lentilky (při ZUŠ M. Lidinské), v Broumech působí dětský pěvecký sbor při základní škole pod vedením Šimurdové a Hořejší a pěvecký sbor Kubr, který vede J. Marek, v Hořovicích byl založen při ZUŠ M. Lidinské Pěvecký sbor Kukadla a pěvecký sextet Tadooba, které řídí Š. Pexová.⁴³ Od roku 2012 se pravidelně v Berouně koná hudební přehlídka country a bluegrassových kapel Modrej Beroun. Každoročně se v Berouně pořádá soutěžní přehlídka Berounský Klepáček v hudebním, výtvarném a literárně dramatickém oboru.

---

⁴¹ <http://www.mesto-zdice.cz/kultura/zajmova-sdruzeni> ,Oficiální stránky Města Zdice, 2014

⁴² VOKÁČOVÁ, B. 10. března 2014. osobní sdělení.

⁴³ RAJTMAJEROVÁ, M. 29. ledna 2014. osobní sdělení.

1.3 Hudební osobnosti, výběr

Během psaní mé práce jsem při studiu materiálů a zdrojů objevila mnoho významných osobností berounského kraje. Ve výběru jsem se většinou zaměřila právě na ty osobnosti, o kterých se ve své práci průběžně zmiňuji.

Josef Fiala (1748 – 1816, hudebník a skladatel)

Narodil se v nedalekých Lochovicích. Jeho prvním pravděpodobným učitelem byl František Wagner, který byl poddaným hraběte Morzina z Lukavice⁴⁴ a který byl velkým milovníkem hudby. Hudební inspirací pro J. Fialu byla i hudba, která zněla z kůru lochovického kostela při mších. Na pozvání hraběnky Valburgy Netolické⁴⁵ pokračoval J. Fiala ve svém zdokonalování v hudbě v Praze. Učil se na hoboju u Jana Šťastného (člen divadelního orchestru), na violoncello a violu da gamba u F. J. Wenera, který byl v Praze považován za nejlepšího violoncellistu (M. Richter, 2003). Fiala uprchl do Bavor, kde se působil v různých kapelách, později v Mnichově v kapele kurfiřta Maxe Josefa, kde se seznámil a spřátelil s W. A. Mozartem. Pak vstoupil do arcibiskupské kapely v Salcburku (1778)⁴⁶ a ve Vídni (1785), kde Mozart uvedl Fialu do šlechtické společnosti a pomohl mu k uspořádání koncertů. V roce 1786 pobýval Fiala krátce v Rusku v kapele knížete Alexeje Orlova v Petrohradě.⁴⁷ V roce 1790 koncertoval Fiala ve Varšavě, kde hrál vlastní skladby a v roce 1791 uspořádal koncert v Praze. Od roku 1792 byl členem kapely knížete Fürstenberga v Bádensku. Sám J. Fiala patřil k jednomu z nejuznávanějších hobojistů a gambitů té

---

⁴⁴ Příležitostně 16 ti členná kapela působila i na zámku v Dolní Lukavici u Plzně, roku 1759 – 1761 byl ve službách Morzinů také slavný hudební skladatel J. Haydn (M. Richter, 2003).

⁴⁵ Velká milovnice hudby, byla i dobrou zpěvačkou, hrabě hrál na všechny smyčcové nástroje (M. Richter, 2003).

⁴⁶ K tomuto místu mu dopomohl Leopold Mozart, otec W. A. Mozarta, také zde spolupracoval se skladatelem Michaellem Haydnem (RICHTER, M., Hudebník a skladatel Josef Fiala. In: *Minulost Berounska* 6. díl. 1.vyd. Praha: Státní oblastní archiv, 2003. Kapitola III, s. 289-312. ISBN 80-86772-02-0).

⁴⁷ KOKEŠ, J. Hudebníci Podbrdská. Beroun: Okresní kulturní středisko, 1977. 55 s.

doby v Praze, jako skladatel napsal asi 120 skladeb, například koncerty pro gambu, anglický roh, housle, violoncello⁴⁸, hoboj, symfonické a komorní skladby.

Josef Antonín Seydl (1775 – 1837, kněz, vlastenec)

Narodil se v Berouně, jeho otec byl mlynář. Od jedenácti let se začal vzdělávat ve hře na housle a jazycích. Své první vzdělání získal na berounských školách. V roce 1789 přijal Seydl na Svaté Hoře u Příbrami místo prvního houslisty a dokončil zde studium latinské školy. V letech 1792 – 1794 pokračoval ve studiích v Berouně na piaristické škole. Pak studoval na Filosofické fakultě v Praze. Již během studií začal komponovat své první skladby pro violoncello a housle. Po ukončení studia se Seydl rozhodl pro duchovní cestu. Vysvěcen byl v roce 1800 v Praze v kapli sv. Václava na Pražském hradě. Od roku 1800 nastoupil jako kaplan v Rokycanech a pak v Berouně, kde jako děkan od roku 1813 vedl až do své smrti duchovní správu. Seydl patřil mezi první sběratele české literatury pro Vlastenecké museum a pro Matici Českou, kam přispíval literaturou a propagoval pak její odběr. Zajímal se intenzivně o českou historii i současné dění, snažil se o obrození českého jazyka a kultury. Chtěl založit čtenářskou společnost v Berouně, ale žádost mu byla zamítnuta. Vlastnil rozsáhlou knihovnu (několik tisíc svazků), ze které pak knihy zájemcům alespoň zapůjčoval. Její zbytky dnes najdeme v berounském muzeu, rukopisy a pozůstalost pak v berounském archivu. Seydl měl také velký zájem o hudbu, sám byl vynikajícím hráčem na violoncello a housle, v jeho pozůstalosti najdeme mnoho opisů skladeb právě pro tyto nástroje.⁴⁹ Dalším jeho zájmem byla historie. Byl autorem nejstarší dochované berounské kroniky- Kronika

---

⁴⁸ Například ve Státním archivu v Berouně je uložen opis koncertu pro violoncello a orchestr pořízený berounským děkanem J. A. Seydlem (Miroslav Richter, Hudebník a skladatel Josef Fiala. In: *Minulostí Berounska* 6. díl. Praha 2003, s. 289-312)

⁴⁹ GARKISCH, M. Děkan Seydl a Národní muzeum. In *Minulostí Berounska* 5. díl. 1. vyd. Beroun: Okresní úřad Beroun, 2002. Kapitola III, s. 312-318. ISBN 80-238-8324-0

královského města Berouna⁵⁰, kde zachytil historii města od počátku až do 19. století. Dochovala se ve dvou rukopisech, jeden je uložen v Národním muzeu v Praze, kterému byl Seydlem věnován, a druhý najdeme v jeho pozůstalosti v berounském archivu.⁵¹

Josef Vorel (1801 – 1874, kněz, buditel, hudební skladatel)

Narodil se v Opočně, jeho otec byl učitelem na farní škole. J. Vorel po studiu na piaristickém gymnasiu pokračoval v Praze studiem filozofie a teologie a roku 1825 byl vysvěcen na kněze. Pak působil jako kaplan v Cehovicích, Žebráku, Počaplech a od roku 1835 ve Zdicích.⁵² V roce 1835 začal básník Josef Krasoslav Chmelenský ve spolupráci s Františkem Škroupem sbírku *Věvec zpěvů vlasteneckých*. Již v druhém ročníku byly otisknuty i tři Vorlovy písně na slova Chmelenského (*Návrat rytíře, Píseň letní a zimní*). Od roku 1837 vedl redakci F. Škroup, Vorel opět do třetího ročníku přispěl písněmi na slova S. Macháčka *Na basu, Růže tetínská, Krátký a dlouhý čas* na slova T. Lichtenbergové. V čtvrtém čísle byly otisknuty další písně např. *Zpěv* na slova F. Novotného a *Společnou* na slova J. Opočenského.⁵³ Vorel měl živý zájem o národní život. Přátelil se s vlasteneckými spisovateli a buditeli, kteří byli také často jeho hosty. Mezi jeho největší přátele patřili například Chmelenský, Jungmann, Hněvkovský, bratři Nejedlí a Erben.⁵⁴

Do roku 1869 byl správcem místní školy. Byl také dobrým klavíristou, skládal kostelní zpěvy, pro divadelní a zpěvácký spolek ve Zdicích písně. Roku 1857 založil s učitelem Michálkem pěveckou besedu Zdík, která vznikla z čtenářsko-pěveckého spolku.⁵⁵ Vedl v kostele sbor a orchestr, ve

---

⁵⁰ Najdeme ji v Národním muzeu v Praze: V B34 a kopii v SOKA Beroun.

⁵¹ TOŠNEROVÁ, M. *Beroun*. 1. vyd. Praha: NLN, 2008. S. 155-199. ISBN 978-80-7106-964-5

⁵² DUŠÁNEK, Pavel. *Zdice – rodáci a občané*. Zdice: Městský úřad, 2005. 67 s.

⁵³ CMÍRAL, A. Josef Vorel. In *Monografie Hořovicka a Berounska* 5. díl. Praha: Jůna J. vlastním nákladem, 1930. 270-282 s.

⁵⁴ POKORNÝ, L. *Zdice- Listy z kroniky českého městečka*. Zdice, 1939. 89 s.

⁵⁵ DUŠÁNEK, Pavel. *Zdice – rodáci a občané*. Zdice: Městský úřad, 2005. 67 s.

kterém například hráli trumpetista krejčí Zítek, houslista Petr Merhaut nebo tympanista Čapek Pouštěcký. Znamé je jeho přátelství s K. J. Erbenem⁵⁶, spolupracovali spolu například na hře Sládci pro ochotníky v Žebráku, pro kterou Vorel složil hudbu. Jeho hudební tvorba byla ve své době velmi populární, vydáno bylo například: *Šestero písní pro jeden hlas s průvodem piana* (1834, *Divné věci*, *Mladičká nevěsta*, *Děvče jako lusk*, *Černé oči*, *Zamilovaný dědoušek* na slova F. Kamenického a *Cikánova píšťalka* na slova F. L. Čelakovského), duchovní skladby *Ave Sancta Maria* (s doprovodem smyčcového kvarteta), *Maria svatá Panna* aj. Údajně je i autorem známé písně *Nad Beroukou nad Tetínem*. „Údajně“, protože Vorel složil píseň na text, ale ne tu, která zlidověla.⁵⁷ Píseň má dva nápěvy od Vorla a třetí je od Drechslera, pozdějšího regenschoriho u sv. Petra a Milosrdných v Praze. Vorlův nápěv byl otištěn ve sbírce *Věnc písní vlasteneckých*, je jiný než známý znárodnělý nápěv a nevyniká příliš originalitou.⁵⁸ Z dalších vydaných skladeb např. *Čtyři písně* (1858), *Šest čtvero zpěvů* (1860, pro mužský sbor) aj. Všechny jeho hudební a literární díla byly po Vorlově smrti poslány do muzea v Praze, největší část svého jmění odkázal obci Zdice a z vydražené zbylé pozůstalosti byly položeny základy budovy chudobince ve Zdicích, jak byla jeho poslední vůle.⁵⁹ Vorel byl typickým představitelem venkovského duchovního, který velmi miloval hudbu a hudbě se také amatérsky věnoval po celý život.

Josef Slavík (1806 – 1833, skladatel a houslista)

Josef Slavík se narodil v Jincích a s rodiči se brzy přestěhoval do Hořovic. Byl synem hudebníka Antonína Slavíka, který mu byl i prvním učitelem houslí a se kterým se již od dětství aktivně účastnil komorních koncertů na zámku v Hořovicích. V letech 1816 - 1823 studoval hru na

---

⁵⁶ Erben měl ve Zdicím kostele svatbu a oddával jej právě Vorel (P. Dušánek, 2005).

⁵⁷ CMÍRAL, A. Josef Vorel. In *Monografie Hořovicka a Berounska* 5. díl. Praha: Jüna J. vlastním nákladem, 1930. 270-282 s.

⁵⁸ POKORNÝ, L. Zdice- Listy z kroniky českého městečka. Zdice, 1939. 89 s.

⁵⁹ DUŠÁNEK, P. Zdice- rodáci a občané. Zdice: Městský úřad, 2005. 67 s.

housle na pražské konzervatoři u F. W. Pixise a hudební teorii u F. D. Webera. Slavík finančně podporoval hrabě Rudolf Vrbna z Hořovic. Během studií začal i skládat první skladby (například *Smyčcový kvartet E dur*, který se nedochoval, *houslové Variace E dur*, které jsou již technicky náročné) a jeho absolventskou skladbou byl houslový *Koncert fis moll* (dochovala se jen první věta Allegro maestoso, 1823). Když ukázal tuto skladbu svému učiteli Pixisovi, ten se údajně zděsil technické náročnosti a o skladbě se vyjádřil: „Nechápu, jak je možno napsati takové nesmysly, které nikdo nedovede vyhrát.“. Po absoloriu Slavík uspořádal v Praze koncert, na kterém tento koncert předvedl, aby dokázal, že se takové „nesmysly“ dají zahrát.⁶⁰ Schneeweis se v předmluvě k vydání tohoto koncertu například zmiňuje, že koncert původně neměl kadenci, tu Slavík složil až v roce 1833, ale též se nedochovala. V roce 1943 vznikla nová kadence od V. Fraita, žáka F. Ondříčka. Slavíkův rukopis koncertu se nedochoval, při vydání se vycházelo z opisu z archivu konzervatoře v Praze, kde se zjistilo, že se jedná o opis E. Lauba, otce slavného českého houslisty.⁶¹

Od roku 1823 – 25 byl Slavík členem orchestru Stavovského divadla v Praze. Roku 1825 odejel do Vídně, kde se stal členem (neplaceným) u císařské dvorní kapely. Živobytí mu zajišťovalo soukromé vyučování, příležitostné koncertování a účinkování při mších.⁶² Ve Vídni se setkal se skladatelem F. Schubertem, pro kterého napsal *Fantazii C dur*, opus 159 a později s N. Paganinim, jehož virtuosita na housle ho velmi uchvátila. Slavík se snažil vyrovnat jeho technické vyspělosti, cvičil denně šest až osm hodin. Paganini mu dovoľoval přítomnost při jeho soukromém cvičení, dokonce mu svěřil i některé zvláštnosti hry. V letech 1828 – 29 pobýval Slavík v Paříži, kde však neměl velký úspěch. Zde složil *Polonézu D dur pro klavír* (jediná

---

⁶⁰ CMÍRAL, Adolf. Josef Slavík. In Monografie Hořovicka a Berounska 5. díl. Praha: Jůna J. vlastním nákladem, 1930. 270-282 s.

⁶¹ SLAVÍK, J. *Koncert fis moll*, Vydání pro housle a klavír, Revidoval J. Schneeweis, Vydalo Nakladatelství F. Kudelíka, Praha, 1943

⁶² KALINA, P. Josef Slavík. Český hudební slovník osob a institucí. Datum posl. změny 20. 1. 2009. Dostupné <http://www.ceskyhudebnislovník> [cit 17. 2. 2014]

klavírní skladba) a také potkal svou bývalou spolužačku ze studií na konzervatoři Jindřišku Songátovou, se kterou pak uspořádal několik koncertů.⁶³

Po roce 1829 se vrátil zpět do Vídně, kde se stal již placeným hráčem císařské dvorské kapely. Střídavě koncertoval ve Vídni, Praze i v Hořovicích. Roku 1830 se spřátelil s F. Chopinem, spolu zkomponovali *Variace na Beethovenovo téma* pro housle a klavír, které se však nedochovaly. Roku 1833 Slavík onemocněl chřipkou, se kterou přesto odejel koncertovat do Budapešti, kde však v důsledku nemoci zemřel. Při 100. výročí jeho úmrtí byly jeho ostatky převezeny do Prahy na vyšehradský hřbitov.⁶⁴

Slavík patřil mezi vynikající české houslisty s precizní technikou. Z jeho dalších skladeb (celkem asi 20 skladeb) například *Caprice D dur pro housle sólo* (1824), *Rondino A dur* pro housle (1826, nedochovalo se), *Koncert a moll pro housle a orchestr* (1828 – 32, dochoval se pouze houslový part první věty), *Variace na struně G na téma z Belliniho opery Il pirata* (1830) aj.⁶⁵

Karel Jaromír Erben (1811 – 1870, básník, sběratel lidových písní)

Vedle básnického nadání byl i hudebně vzdělán, hrál na klavír. Později byl vášnivým sběratelem lidových písní, které pak vydával. Do berounského kraje ho přivedlo přátelství s Karlem Havlíkem, žebráckým rodákem. Pro žebrácké ochotníky Erben napsal například- veselohru Sládcí, ke které složil hudbu J. P. Vorel (1836). V Žebráku se také seznámil se svou budoucí ženou a začal sem také pravidelně dojíždět na prázdniny. V tomto

---

⁶³ KOLEKTIV AUTORŮ. 57 osobností Středočeského kraje – *Josef Slavík*. Praha. 2009. 8 s.

⁶⁴ <http://www.ceskyhudebnislovník.cz/osobnosti> c 2008, P. Kalina c 2009

⁶⁵ <http://www.ceskyhudebnislovník.cz/osobnosti> c 2008, Tereza Berdychová, poslední změna: 18. 1. 2010

období začal sbírat lidové písně berounského kraje. Například první sbírka *Písně národní v Čechách* (1941 – 45) obsahuje mnoho písní tohoto kraje. Vedle vlastních sebraných písní otiskoval i písně, které mu z Berounska posílal kněz F. Doucha.⁶⁶

Josef Leopold Zvonař (1824 – 1865, skladatel, pedagog)

Narodil se v Kublově do chudé rodiny. Jako mladý dostal příležitost zpívat na kůru kostela ve Velízi. Jeho prvním učitelem hry na housle byl V. Eisman v Kublově, později si osvojil také základy hry na klarinet, lesní roh, flétnu a klavír. Prvním pokusem o skladbu byly *Variace na téma v A dur* již ve třinácti letech. Velký vliv na Zvonaře měl také velízský farář J. Dmych (zpěvák a varhaník), který ho učil ve hře na klavír a připravoval na učitelské povolání. Po neúspěšných zkouškách na varhanickou školu se dál sám soustavně vzdělával a snažil se odstranit nedostatky hudebního vzdělání.⁶⁷

Zvonař byl aktivním členem Cecilské jednoty⁶⁸ jako zpěvák a hráč na violu. Zde byly také provedeny na akademiích některé jeho skladby. V roce 1845 byl jmenován Pitschovým asistentem na varhanické škole, později i druhým učitelem zpěvu. Ve své tvorbě začínal písněmi, zpočátku jen na německé texty. Na český text je již píseň, například *Čechy krásné, Čechy mé* (na Pickovu báseň), která později zlidověla. V době působení na varhanické škole komponoval komorní skladby, například *Klavírní trio, opus 22* (1854), *Klavírní kvintet opus 24*, *Smyčcový kvartet B dur, opus 31* (1857) aj. Po smrti K. F. Pitsche vedl Zvonař od roku 1858 varhanickou školu jako prozatímní ředitel, nebyl však dostatečně kvalifikován a musel roku 1860 ze

---

⁶⁶ Definitivní podoba sbírky lidových písní- Prostonárodní české písně a říkadla (1862 nápěvy, 1864 texty) obsahuje kolem 2200 písní, z nichž přes 200 písní pochází právě z berounského kraje (J. Schneeweis, 1977).

⁶⁷ HOLEČEK, Jaroslav. Josef Leopold Zvonař. In Sborník Kublov. Hořovice: Závod 3 Kolín, 1974

⁶⁸ Založena 1840 – 1865 jako pěvecký a hudební spolek, který pořádal abonentní koncerty, měl dva sbory a velký symfonický orchestr (J. Holeček, 1974).

školy odejít. Přijal tedy místo ředitele Žofínské akademie⁶⁹, kde zavedl vedle mužského sboru i dívčí sborový zpěv. Později založil devíti měsíční kurzy pro učitelky klavíru a zpěvu, můžeme zde říci, že Zvonař zde položil základy české hudební pedagogiky. Roku 1860 uveřejnil v hudebním časopisu Dalibor svůj- *Návod ke zpěvu s výkladem*, kde se objevuje Zvonařova myšlenka o potřebě elementární hudební výchovy na základních školách a zpěv jako povinný předmět. Z další práce například- *Základy harmonie a zpěvu s příslušným navedením pro učitele hudby vůbec a národních škol zvláště*. Zvonař se velmi zajímal i o sborový zpěv, roku 1861 stál u zrodu pěveckého spolku Hlahol a kulturní instituce Umělecká beseda⁷⁰. Existenční problémy přinutily Zvonaře přijmout ještě místo učitele zpěvu na vyšší dívčí škole a roku 1864 také povinnost ředitele kůru u trinitářů v Praze. Pracovnímu vytížení a podlomenému zdraví nakonec předčasně podlehl, zemřel na plicní chorobu roku 1865.⁷¹

Zvonař dokončil téměř 200 skladeb, 60 písní s německými i českými texty, 30 mužských sborů, 4 sonáty pro varhany, komorní skladby, 2 opery, 4 přede hry pro orchestr aj. 24. 9. 1871 mu byl odhalen pomník před školní budovou v Kublově z podnětu žebráckého pěveckého spolku Hlahol za velké účasti dalších zpěváckých spolků Podbrdské župy Zvonařovi, pražského Hlaholu aj.

Josef Nešvera (1842 – 1914, hudební skladatel, učitel, sbormistr)

Narodil se v Praskolesích do rodiny učitele Františka Nešvery, který dal synovi hudební základy. Hudbě se pak vzdělával na varhanické škole ve třídě profesora Krejčího. Po studiích se stal ředitelem kůru v Berouně

---

⁶⁹ Založena 1846 – 1899 jako pěvecký a hudební spolek, který podporoval a školil hudebně nadanou mládež a měl také vlastní hudební školu, kde se vyučovalo sólovému zpěvu, sborovému zpěvu, hře na klavír, hudební teorii, estetice, dějinám hudby a základy deklamace (J. Holeček, 1974).

⁷⁰ Spolek pro pěstování české hudební kultury, měla tři obory-hudební, literární, výtvarný, prvním předsedou byl B. Smetana, po něm teprve L. Zvonař (J. Holeček, 1974).

⁷¹ HOLEČEK, Jaroslav. Josef Leopold Zvonař. In Sborník Kublov. Hořovice: Závod 3 Kolín, 1974

(1868), v Hradci Králové (1878) a v Olomouci (1880 – 1914). Nešvera pomáhal při reformách církevní hudby, hlavně chrámového zpěvu. Hlavním těžištěm jeho tvorby jsou proto chrámové skladby. Například *Mše ke cti sv. Prokopa, opus 17* a *De profundis, opus 49*, které patří k jeho vrcholnému dílu, bylo provedeno 1889 v Olomouci, 1893 ve Vídni a 1903 v Anglii.⁷² Mezi nejznámější patří *České pašije*. Také se pokoušel o skládání oper, které se však neujaly (například *Perdita, Lesní vzduch*). Některé jeho skladby byly naopak i vydány nakladatelem Simrockem v Berlíně. Nejvíce se vydávaly klavírní skladby, například *Valčíky, Mazurky, Dvanáct studií, Oříšky, Eklogy, Suita, Čtyři miniatury, Plumlovské motivy* aj. V jeho skladbách byl patrný vliv B. Smetany, A. Dvořáka nebo R. Schumanna, což bylo také velmi kladně hodnoceno tehdejší kritikou. Z dalších skladeb například *Nocturna pro housle a klavír, Serenáda a Suita pro malý orchestr, Pohádky pro velký orchestr*, skladby pro mužský, ženský a smíšený sbor aj. Mnoho skladeb se však zachovalo pouze v rukopise. Nešvera byl již za svého života velmi ceněn, byl členem České akademie, majitelem několika církevních i státních řádů, například získal papežský řád, který byl zároveň odznakem členů římské akademie apod.⁷³

Václav Talich (1883 – 1961, dirigent, hudební pedagog)

Svá hudební studia započal na konzervatoři v Praze v houslové třídě J. Mařáka a O. Ševčíka. Během studií hrál v Novém smyčcovém kvartetu a byl sbormistrem Akademického školního orchestru (1902 – 1903). Od roku 1903 se stal prvním houslistou Berlínské filharmonie. V letech 1905 – 6 působil v Tbilisi jako profesor houslové hry a byl primáři smyčcového kvarteta. Od roku 1907 – 1908 korepetoval na pěvecké škole a dirigoval

---

⁷² Kokeš Josef, *Hudebníci Podbrdská*, Beroun 1977, Vydalo Okresní kulturní středisko v Berouně jako neprodejný metodický materiál.

⁷³ LOS, V. Josef Nešvera. Str.282–283. In *Monografie Hořovicka a Berounska 5. díl*. Praha: Jüna J. vlastním nákladem, 1930.

Orchestrální sdružení. V Bratislavě dirigoval Slovenskou filharmonií (1908 – 1909), v tomto období také studijně pobýval v Lipsku, Lublani a Miláně. Od roku 1919 – 1941 dirigoval Českou filharmonií, mimo let 1931 – 34, kdy byl dirigentem ve Stockholmu a v letech 1923 – 27 byl profesorem na pražské konzervatoři. Roku 1922 založil při České filharmonií pro kantátové koncerty Filharmonický pěvecký sbor. Roku 1932 byl jmenován profesorem Mistrovské školy pražské konzervatoře a od roku 1935 se stal správcem opery Národního divadla. Roku 1939 založil hudební festival Pražský hudební máj, předchůdce dnešního Pražského jara.⁷⁴

V období okupace byla část kulturních akcí v Čechách tolerována, o to větší úsilí Talich vyvíjel jak v Národním divadle, tak s Českou filharmonií. Uváděl opery a skladby B. Smetany, A. Dvořáka, později byly některé opery zakázány, ty které se směly hrát, dominovaly v repertoáru ND. Když bylo roku 1944 Národní divadlo uzavřeno, Talich se snažil do poslední chvíle o záchranu, vymohl tedy alespoň uvolnění z totálního nasazení divadelní orchestr a některé sólisty. Po válce byl zatčen, ale nebyla mu prokázána žádná vina ani podíl na kolaboraci a byl rehabilitován. Roku 1947 se stal šéfem opery, ale po vážné nemoci se roku 1948 vzdal tohoto místa (M. Kuna, 1983). Pak krátce působil na Slovensku jako dirigent Slovenské filharmonie (do roku 1952) a v roce 1954 se vrátil k České filharmonií, brzy však pro nemoc nemohl řídit veřejné koncerty. Od roku 1956 žil na odpočinku v Berouně. Lesní údolí Brdatky, kde stojí Talichova rodinná vila, nese nyní název- Talichovo údolí, na počest V. Talicha je nositelem jeho jména i berounská hudební škola. Václav Talich je pochován na berounském hřbitově.⁷⁵

---

⁷⁴ KOKEŠ, Josef. *Hudebníci Podbrdská*. Neprodejný metodický materiál. Beroun: Okresní kulturní středisko, 1977. 55 stran.

⁷⁵ KOKEŠ, Josef. *Hudebníci Podbrdská*. Neprodejný metodický materiál. Beroun: Okresní kulturní středisko, 1977. 55 stran

Karel Kazda (1889 – 1947, historik a hudební badatel, pedagog)

Po maturitě na gymnáziu ve Slaném studoval dějepis a zeměpis na Karlově univerzitě v Praze. Současně se i věnoval studiu hry na housle u Jindřicha Felda, F. Lachnera (1911 – 1912) a Karla Hoffmanna (1918), hrál sólově i v komorních ansámblech. Po studiu krátce vyučoval v Kutné Hoře a v Českých Budějovicích na reálném gymnáziu (1915 – 16), natrvalo se pak usadil v Berouně (1916), kde vyučoval na reálném gymnáziu a později na obchodní akademii (1920 – 47). Když město Beroun zakoupilo pro městskou knihovnu a muzeum Duslovu vilu (1925), začal Kazda vykonávat funkci správce muzea i sbírek, v roce 1921 byl jmenován městským kronikářem. Věnoval se naplno muzejní činnosti, své práce vydával v edicích Pakostova knihovnička a Podbrdský kraj, například *Pověsti a staré tradice z Podbrdsku*, *Podbrdsko v mých představách* aj.⁷⁶ Založil vlastivědný sborník Podbrdský kraj (druhý svazek je například věnován památce B. Smetany, J. Merhautovi aj. L. Zvonařovi).⁷⁷ Mapoval jednotlivé události ze života i dějin berounského regionu i kulturních, například *Sto let spolku divadelních ochotníků (1827 – 1927)*, *Beroun s okolím v minulosti (1929)*, *Slavoš v roce 1861 – 1863*. Zajímal se i o hudbu. V muzeu založil hudební archiv. Velkou pozornost věnoval houslistům, například stati K Slavíkovi jubileu, K edici Slavíkovi první Caprice (1933), *Český Paganini (o Jakubu Schellerovi, 1939)*, *Písemnosti ze Zvonařovy pozůstalosti (1924)*, *Bedřich Smetana na Berounsku*, napsal o skladateli a kontrabasistovi Františku Drechslerovi (1928). Zajímal se a psal i o zlidovělých písních.⁷⁸

---

⁷⁶<http://www.ceskyhudebnislovník.cz/osobnosti> c 2008, I. Poledňák – S. Sedláčková c 2012

⁷⁷ KOKEŠ, Josef. *Hudebníci Podbrdsku*. Neprodejný metodický materiál. Beroun: Okresní kulturní středisko, 1977. 55 stran

⁷⁸ <http://www.ceskyhudebnislovník.cz/osobnosti> c HMT 2007, vlastivědný dokumentační fond. I. Poledňák – S. Sedláčková c 2012

Josef Toman (1894 – 1972, klavírista, skladatel, pedagog)

Narodil se v Lukavici na Šumavě. Následkem nešťastného úrazu ve čtyřech letech téměř oslepl. Byl přijat do ústavu pro nevidomé v Klárově, kde získal základní všeobecné vzdělání a začal se učit hře na klavír. Roku 1915 se stal ředitelem kůru v Červeném Kostelci. V roce 1919 získal místo regenschoriho v Berouně. V té době ještě také studoval klavír v Praze u prof. Štěpána a kompozici u Vítězslava Nováka. V Berouně působil často jako výkonný umělec a organizátor hudebního života. Významná byla i jeho pedagogická činnost. Roku 1923 otevřel vlastní hudební školu, jako učitel vychoval řadu umělců, například operní zpěvačku Národního divadla v Praze Štěpánku Jelínkovou, dirigenty Bohumila Berku a Bohumíra Lišku, houslistu České filharmonie Karla Fidlera a další. Tomanovo dílo má 75 opusových čísel a jsou zde zastoupeny skladby komorní a klavírní cykly (například *V tmách a Za světlem*). Rozsáhlá je i tvorba vokální a instruktivní. Nejvíce ceněny jsou jeho skladby komorní hudby (například 4 smyčcové kvartety, 2 dechové kvintety a klavírní trio). Část jeho skladeb byla vydána tiskem a většina byla provedena v rozhlase.

Marta Krásová (1901 – 1970, operní pěvkyně)

Téměř 30 let svého života prožila na Vráži u Berouna, kde si koupila vilu a berounský kraj si zamilovala. V Národním divadle v Praze působila celých 40 let. V roce 1926 odmítla osobní nabídku významného skladatele Richarda Strausse na dobře honorovanou roční stáž ve Státní opeře ve Vídni s vyhlídkou na pevné angažmá. Dala přednost Otakaru Ostrčilovi v Národním divadle v Praze a zůstala v operním ansámbly ND, který čtyři roky pře tím začal budovat Václav Talich. Mezi velké role mezzosopránové a altové, které M. Krásová ztvárnila, patří například *Donna Isabella*, *Orfeus*, *Azucena*, *Amneris*, *Vlasta*, *Ježibaba* aj. a především *Carmen a Kostelníčka*. Uplatňovala se také jako vynikající operní pěvkyně v oratorních a kantátových dílech, ale i v písňové tvorbě (Dvořák, Novák, Foerster, Schubert, Schumann, Brahms, Mahler aj.) V roce 1958 byla jmenovaná

Národní umělkyní, zazářila jako Kostelnička na Expo v Bruselu. Z ND odešla oficiálně do důchodu v roce 1966. Pokračovala však v pedagogické činnosti na AMU, natáčela pro televizi i pro film (například *Hotel pro cizince* v režii A. Máši). Zemřela po nešťastném pádu ve své vile na Vráži roku 1970. Týden po události se konala smuteční slavnost v Národním divadle. V její hudební části přednesl orchestr pod taktovkou Jaroslava Krombholce smuteční pochod z *Nevěsty Messinské* Z. Fibicha, podle jejího posledního přání byla oblečena do roucha Isabelly z této opery (její nejoblíbenější role posledních let), státní hymnu a árii Orfea zpívala Ivana Mixová a árii Vodníka Eduard Haken, který byl generační kolega M. Krásové.⁷⁹

Josef Poncar (1902 – 1986, kapelník, hudební skladatel)

Narodil se nedaleko Zdic v Chodouni. Jeho otec byl lidovým muzikantem, hrál na pozoun a baskřídlovku v kapele knížete z Hanau, majitel hořovického panství v té době. Poncar zdědil hudební nadání po otci, již v osmi letech hrál v otcově kapele a o tři roky později si založil již vlastní kapelu, kde hrál na basu, později také na housle, violoncello nebo klarinet. Ve svých 16 letech složil svou první skladbu *Při svitu* a další, jednu z nejznámějších, *Anduličku*. Celkem Poncar napsal 150 skladeb, z toho asi 50 vyšlo tiskem nebo bylo vydáno na gramofonových deskách, většinou psal polky a valčíky. Mezi nejznámější patří například: *Karlíčku můj*, *Modrá kukadla* (Zdická polka), *Přes dvě vesnice*, *Až já budu rukovat*, *Kamenný chodníček*, *Žal srdce*, *Až já budu rukovat*, *Hošíčku zrádný*, *Ten večer májový*, *Chodouňská polka*, *Já nemám nic*, která v roce 1935 vyhrála soutěž Ultraphonu o nejlepší polku. *Pochod Modrá armáda* byla jednou z jeho posledních skladeb. Vedle skládání byl i 29 let členem Symfonického orchestru pražských železničářů, dirigoval regionální kapely, vystupoval také v televizních programech. S dalšími slavnými skladateli lidové hudby

---

⁷⁹ SLABOCHOVÁ, D. Marta Krásová a Vráž u Berouna. In *Minulostí Berounska 4. díl*. 1. vyd. Beroun: Okresní úřad, 2001. S. 253-269. ISBN 80-238-6744-X

Karlem Vackem a Jaromírem Vejvodou ho pojilo celoživotní přátelství.⁸⁰ Všichni tři skladatelé se narodili v březnu ve stejném roce. Spojovalo je nejen přátelství ale i láska k lidové hudbě, dechovce a hlavně k české hudbě.⁸¹ V Chodouni byla v roce 1997 odhalena na jeho rodném domě pamětní deska a od roku 1999 probíhá ve Zdicích na jeho počest kulturní akce dechové hudby Poncarovy Zdice.

Jan Schneeweis (1904 - 1995, pedagog, klavírista, sbormistr, kritik)

Narodil se v Holešově na Moravě. Jeho sourozenci i maminka také zpívali a hráli na různé nástroje. U Schneeweisů se pak doma často pořádali besedy a soukromé koncerty, kterých se účastnila většina hudebníků z Holešova, například i J. Rauscher⁸², který měl na malého Schneeweise velký vliv. Již během studií v Holešově na gymnáziu (1914 – 1923) si přivydělával výukou hry na klavír, jako sólový klavírista nebo v komorních souborech, také byl dirigentem studentského orchestru.⁸³

Studoval na filosofické fakultě (1923 – 1927) estetiku u Zdeňka Nejedlého a Otakara Zicha. Navštěvoval přednášky J. Horáka o lidových písních slovanských. V letech 1927 – 1930 byl žákem skladby na mistrovské konzervatoři v Praze u Jaroslava Bohuslava Foerstra. Po studiích začal vyučovat na středních školách nejprve v Praze (1929 – 1930), dále v Žilině na Slovensku (1930 – 1931), v Hořovicích (na učitelském ústavu) a v Berouně na reálném gymnáziu a pedagogické škole (1940 – 1964). Vedle pedagogické činnosti se aktivně uplatňoval také jako klavírista, sbormistr (na berounských školách vedl dívčí pěvecké sbory), hudební spisovatel, kritik a také jako sběratel lidových písní. V jeho skladbách se

---

⁸⁰ DUŠÁNEK, P. *Zdice-rodáci a občané*. Zdice: Městský úřad, 2005. 67 s.

⁸¹ KOKEŠ, J. *Z historie hudebních souborů na Berounsku a Hořovicku*. Beroun: Okresní kulturní středisko, 1986. 61 s.

⁸² Houslista, pedagog, žák Z. Fibicha (J. Svátek, 1979).

⁸³ SVÁTEK, Josef. *Jan Schneeweis, Medailon k 75*. Holešov: MNV a LŠU, 1979.

objevuje velký vliv lidovou písní, proto převažuje tvorba vokální a písňová. Upravil velký počet lidových písní, zejména berounského kraje ale i písně moravské, slezské, slovenské, ukrajinské, polské aj. V tvorbě vychází z J. B. Foerster a V. Nováka. Jako výborný znalec českého jazyka měl velký cit ke zpívanému slovu, například *12 lidových písní z Holešovska pro zpěv s klavírem* (197, kde použil písně zapsané sběrateli (například Bartošem, Sušilem, Červenkou, Drahlovským aj.).⁸⁴

V době pražských studií komponoval na verše J. Wolker a sbory. Spřátelil se také s berounským rodákem básníkem F. Branislavem a hudebním badatelem Mirkem Očadlíkem. Během působení v Hořovicích vedl pěvecký sbor Slavík, napsal o skladateli Slavíkovi několik studií a připravil k vydání klavírní výtah houslového koncertu fis moll. V Berouně byl ve styku s Václavem Talichem a jeho rodinou. Schneeweis věnoval Talichově památce cyklus písní- *Berounské motivy* na slova Hedy Průchové. Spolupracoval také s lidovou školou umění v Berouně, žáci často veřejně provozovali jeho skladby. Měl silný odpor k fašismu, který se odrážel i v jeho tvorbě například *Před novým jarem* (tři písně na slova J. V. Sládka pro bas s doprovodem klavíru, 1939), *Domov mě volá* (1945, tři písně na slova podbrdského básníka K. Vokáče, který byl gestapem vězněn a dvě básně tohoto cyklu vznikly přímo v „cele smrti“). Tvorby pro děti například cyklus *Měsíce pro dětský sbor a dechový kvinteto* (1952, na slova F. Hrubína), *Tulipán* (písně pro děti na slova F. Branislava a H. Průchové). Pro ženský sbor *Děvucha z Šumbarka* (slova P. Bezruč), *Sněží* (1974, slova Z. Zaoral), *Jak hrdlička přišla k pásku* (1944, kantáta pro ženský sbor se sopránovým a altovým sólem a klavír na slova F. Halase) a jiné. Pro smíšený sbor například *Madrigaly* (1967, verše A. Klouda), *Ptačí motivy* (1968, na slova M. Senkeviče), *Příroda* pro smíšený sbor na slova O. Březiny Příroda získal roku 1936 cenu v soutěži pražského Hlaholu. Z další

---

⁸⁴ SVÁTEK, J. *Jan Schneeweis – Medailon k 75*. Holešov: MNV a LŠU, 1979

jeho tvorby například *Sonata d moll* pro housle a klavír (1929 – 30), dvě *Eklogy* pro klavír (1932 – 34), *Pastorale* pro klavír (1945), *Dětská suita pro dechové kvinteto* (1955), *Allegretto pastorale pro klarinet a klavír* (1973), *Dva české tance* pro orchestr (1949) aj. Významná je také jeho hudebně vědecká činnost například- *Josef Slavík, houslista doby obrozenecké* (1932), *F. X. Richter, život a dílo* (1959), *Hudba na Holešovsku* (1962) aj.⁸⁵ Mimo jiné byl členem Hudební společnosti, Klubu moravských skladatelů v Brně a Syndikátu českých skladatelů. Zemřel na štědrý den v roce 1995 v Domově důchodců Osov.⁸⁶

Václav Zelenka (1905 – 1975, lidový hudebník, obecní archivář, muzejní a osvětový pracovník)

Narodil se ve Zdicích do rodiny chudých rodičů, proto neměl možnost získat rozsáhlejšího vzdělání. Vědomosti z historie a hudby získal samostudiem. Nejprve byl zaměstnán v Odborovém sdružení hudebníků v Praze, později přejmenované na Syndikát českých výkonných umělců (1945). Od roku 1948 – 1970 byl zaměstnancem v Ústřední radě odborů, ale veškerý volný čas věnoval kulturně osvětové činnosti, například byl členem Svazu zaměstnanců umělecko-kulturní služby, v Podbrdské župě aj. Byl také aktivním lidovým hudebníkem a hudebním badatelem, položil základy muzejních sbírek a místního archivu ve Zdicích. Shromažďoval pozůstalosti významných spolků, přednášel o významných osobnostech regionu, připravoval výstavy k výročí osobností, například výstavu k 100. Výročí úmrtí skladatele J. Vorla. Zelenka pro svou činnost patřil k vynikajícím regionálním pracovníkům. Po jeho smrti se staly jeho písemné materiály součástí fondu Okresního archivu v Berouně.⁸⁷

---

⁸⁵ RICHTER, M. *Jan Schneeweis – Život a dílo*. Rukopis z 1977/78. Uložený v SOkA Beroun

⁸⁶ www.podbrdsko-encyklopedie.cz/osobnosti c HMT 2007, Hořovice, vlastivědný dokumentační zdroj.

⁸⁷ DUŠÁNEK, P. *Zdice- rodáci a občané*. Zdice: Městský úřad, 2005. 67 s.

Adolf Scherbaum (1909 – 2000, hudebník, pedagog)

Narodil se v Chebu. Z početné rodiny byli otec i bratři hudebníky. Od sedmi let se učil na trubku, později také na housle. Ve čtrnácti letech nastoupil do Vojenské hudební školy v Praze a byl jejím prvním absolventem (učitelé Klein a Vodrážka). V roce 1925 byl přidělen k vojenské hudbě 38. pěšího pluku v Berouně, kde se stal hned sólistou na křídlovku v dechové hudbě a prvním trumpetistou ve velkém smyčcovém orchestru plukovní hudby. Strávil zde pět let. Od roku 1931 byl sólo trumpetistou v lázeňském orchestru v Luhačovicích, pak V Zemském divadle v Brně (J. Kokeš, 1977). Současně soukromě studoval ve Vídni u prof. Denglera. Během druhé světové války byl členem Německé filharmonie v Praze a později sólo trumpetistou v Berlínské filharmonii. V roce 1945 se vrátil za svou rodinou do Prahy, kde byl zatčen pro křivé obvinění a pracoval na odklizení barikád. Odešel do Bratislavy, kde byl sólo trumpetistou Symfonického orchestru Slovenského rozhlasu. V roce 1947 zakládal spolu s Václavem Talichem Slovenskou filharmonii a současně byl také učitelem na konzervatoři v Bratislavě, z jeho žáků uveďme například S. Pohanku (sólo trumpetista Slovenské filharmonie), Stanislava Šimka (sólo trumpetista Národního divadla v Praze), F. Kramla (sólo trumpetista Českého rozhlasu), J. Vaňka (trombonista Filmového symfonického orchestru) aj. V 50. letech byl dodatečně odsunut z tehdejšího Československa. Odešel do Vídně, kde natočil 2. Braniborský koncert J. S. Bacha. Roku 1963 založil Barokní soubor. Až do svého odchodu do důchodu působil jako sólo trumpetista Symfonického rozhlasu v Hamburgu a vyučoval na vysoké hudební škole v Saarbrückenu, kde byl jmenován profesorem, mezi jeho žáky například patří C. Gordon, P. Jones, Bonanza aj. Natočil mnoho desek především skladeb z období baroka. Maurice André o něm řekl, že Scherbaum byl pionýrem barokní hudby v minulém století.⁸⁸

---

⁸⁸ KEJMAR, M. 24. února 2014. osobní sdělení.

PhDr. Milan Kuna DrSc. (1932 –, hudební vědec, kritik, publicista)

Narodil se ve Zdicích. Zájem o hudbu patrně zdědil po svém dědovi Karlu Vackovi. Již během studia na reálném gymnasiu Kuna řídil studentský orchestr. Dále studoval hudební vědu a národopis na filozofické fakultě v Praze. Jeho prvním pracovním uplatněním bylo místo hudebního referenta v tehdejší Ústřední domě lidové tvořivosti v Praze, kde vydával písně a sbory současných hudebních skladatelů. Mimo jiné pracoval v Ústavu pro hudební vědu (1967), Svazu československých skladatelů (1968 – 1970). Za normalizace v některých aktivitách nesměl pokračovat. Až v roce 1989 se stal šéfredaktorem časopisu *Hudební věda*. Velmi rozsáhlá je i jeho činnost v oblasti hudební kritiky, například v oblasti české soudobé hudby, sborového zpěvu, hudební interpretace apod. Často také přednášel v rozhlase a byl autorem předmluv k hudebninám nebo gramofonovým deskám. Napsal mnoho publikací, například *Hudba duše a tance* (1958), *Foukací harmonika* (1960, společně s L. Plevou), *Zvuk a hudba ve filmu* (1969), *Životnost Smetanova odkazu* (1974), *Václav Talich* (1980), *Čajkovskij a Praha* (1980), *Čas a hudba* (1982), *Skladatelé světové hudby* (1994), *Hudba vzdoru a naděje. Terezín 1941 – 1945* (2000), *Život a dílo Karla Boleslava Jiráka* (2003) aj. Kuna uspořádal životopisné a umělecké dokumenty vztahující se k životu Václava Talicha (například *Katalog pozůstalosti, Úvahy, projevy a stati* aj.) a spolupracoval při organizaci prvních ročníků hudebního festivalu *Talichův Beroun*. Dalším z jeho hlavních badatelských cílů byla osobnost Antonína Dvořáka, dále hudební aktivity českých vězňů v nacistických koncentračních táborech jejich osudy.⁸⁹

Z dalších osobností bych jmenovala alespoň některé, například hráč na housle, trubku, trombón, učitel hudby a skladatel Antonín Skružný (1799 – 1831), sbormistr, houslista, učitel hudby a skladatel Jan Nepomuk Hudec

---

⁸⁹ DUŠÁNEK, P. *Zdice-rodáci a občané*. Zdice: Městský úřad, 2005. 67 s

(1803 – 1863), operní pěvkyně Marie Gärtnerová (1877 – 1965), Jarmila Novotná (1907 – 1994) a zpěvačka předních tanečních a dechových souborů Jitka Miedlová – Judová (1951 – 2003), hudební pedagog a skladatel Jan Pavlis (1819 – 1880) nebo vokalista, učitel zpěvu a hry na housle Dominik Merhaut (1856 – 1929), houslista, pedagog hudební badatel Karel Kazda (1889 – 1947), skladatel a ředitel kůru J. Nešvera (1842 – 1914) a mnoho dalších, kteří spojili s Berounskem spojili svůj život.

2 ZPĚVÁCKÉ SPOLKY BEROUNSKA

2.1 Písně berounského kraje

I když lidová píseň není předmětem mé práce, bylo by škoda se alespoň trochu o lidových písních berounského regionu nezmínit. Patří ke kulturnímu dědictví tohoto regionu, byla také inspirací mnoha hudebníků a skladatelů. V neposlední řadě je i úzce spjata s následujícími kapitolami o zpěváckých spolcích a Zdickém smíšeném sboru, neboť se právě lidová píseň v jejich repertoáru vyskytuje nejčastěji.

Lidová píseň patří k hudebním a básnickým pokladům každé země. Vznikaly díky umělecké tvořivosti lidu, který do nich vkládal své touhy, city i názory a postoje (hlavně na venkově) a to zejména v 18. století. Sběratelé lidových písní je shromažďovali do písňových sbírek (například Sušil, Erben, Janáček, Hostinský, Jindřich, Malát a další). Lidová píseň se využívala i ve školách při hudební výchově. Například J. Neruda se zmiňuje, že by lidová píseň měla být lékem proti hudebnímu nevkusu a zároveň mostem k moderní umělé hudbě. Hudební charakter lidových písní je vyhraněný jak po melodické tak rytmické stránce, můžeme tak rozlišovat písně, které vznikly v Čechách, na Moravě, ve Slezsku a na Slovensku. Písně mají mnoho znaků společných ale i odlišných, především v hudební stavbě. Ty písně, které vznikly na území Čech, se vyznačují jednodušší hudební stavbou v durových tónorodech, využívají zpěvné intervaly, nejsou rytmicky komplikované a stavba je často pravidelná. Samozřejmě jsou i výjimky.⁹⁰

Slova i nápěv tvoří nerozlučný celek. Lidový skladatel většinou tvořil neuvědoměle a bezděčně, přesto vznikaly písně po formální stránce správné, hudebně svěží a hodnotné. Písně se šířily většinou ústním podáním, proto můžeme najít nejednu píseň ve stejném znění nebo ve

---

⁹⁰ CMÍRAL, A. O lidové písni z Berounska a Hořovicka. In *Monografie Hořovicka a Berounska*. 5. díl. Praha: Jůna, J. Vlastním nákladem, 1930. s. 244-269

variantách jak v Čechách, tak na Moravě nebo Slovensku. Někdy tedy nelze přesně vymezit, ve kterém kraji píseň vlastně vznikla, i když byla například sběratelem na daném místě zapsána.⁹¹

Písně berounského regionu můžeme například najít v zápisech K. J. Erbena, například v jeho sbírce lidových písní- Prostonárodní české písně a říkadla (1862 nápěvy, 1864 texty) najdeme až 200 písní berounského kraje.⁹² V novém vydání (1886) jsou písně rozdělené podle zaměření, například Věk dětský (dětské písně, posměšky, hádanky, zvířecí řeč, dětská počítadla, hry), Písně a říkadla výroční (písně vánoční, velikonoční, otloukání píšťalek, Velký pátek, Smrtná neděle aj.), Písně věku mládeneckého a panenského, Písně a říkadla svatební, Písně o stavech, živnostech a jiných stránkách života občanského (písně vojenské, rozpravné, říkadla o nemocech aj.). Ve vydání jsou jak texty, tak i nápěvy písní.⁹³ V předmluvě se K. J. Erben zabývá hledáním původu a smyslu lidové písně, vyzvedá také důležitost prostonárodních říkadel pro jejich trvalost a starobylost, některá mají počátek již v pohanském období. Zmiňuje také, že západní Slované nemají pohřební písně, ty zastupovaly písně, které zpíval učitel se svými žáky u těla mrtvého v domě a pak na hřbitově. Jinak po melodické stránce měly na písně vliv i kostelní zpěvy například *Už mou milou do kostela vedou*, která začíná obdobně jako starobylá píseň *Bože, všemohoucí stvořiteli* nebo husitský *Otče náš*, která je zapsána v Jistebnickém kancionálu z 15. století, všechny tři zmiňované písně začínají stupnicovým postupem. Také umělá hudba se někdy objevuje v nápěvech, například v písni *Když tě vidím, má panenka* je melodie inspirována barokní kostelní hudbou, která zněla při bohoslužbách

---

⁹¹ CMÍRAL, A. O lidové písni z Berounska a Hořovicka. In *Monografie Hořovicka a Berounska*. 5. díl. Praha: Jůna, J. Vlastním nákladem, 1930. s. 244-269

⁹² SCHNEEWEIS, J. K. J. Erben. In *Hudebníci Podbrdská*. Kokeš, J. Beroun: Okresní kulturní středisko, 1977. neprodejný metodický materiál. 55 s.

⁹³ Sbíрка vyšla nezměněná s předmluvou K. J. Erbena z roku 1863 a Aloise Hynka z roku 1886, přihlíželo se k doplňkům a opravám z poznámek K. J. Erbena. (ERBEN, Karel. J. *Prostonárodní písně a říkadla s přílohou nápěvů*. Praha: A. Hynek, 1886. 204 s.)

z kůru.⁹⁴ Můžeme se setkat s parodiemi církevních zpěvů, například píseň-*Narodil se krejčí pán* vznikla jako žertovná verze starobylé vánoční písně-*Narodil se Kristus pán*. Dalším zdrojem lidových písní byla taneční hudba. Zpěv a tanec byly často pospolu. Například tanec Hulán byl inspirací pro píseň-*Měla jsem milého hulána*, tanec Bavorák zase písně *Já bych šel za milou*. Stejně je patrný i vliv vojenských písní a pochodů, jako příklad teskná píseň-*Chovejte mě má matičko*. Velkou část lidové lyriky tvoří milostné písně, ve kterých je ukryta upřímnost, radost i bolest, například v písních *Což je tomu hodně, Měj mě Jeníčku, měj mě rád, Ty podhajský kostelíčku, Na horách se svítí, Kalouskovy koně, Přes pole přes háj, Ráda, ráda můj zlatej Honzíčku* aj. Ukázkou humorných písní z Berounska může být píseň-*Když jsme se tak sešli*, která je rozpustilou pijáckou písní (A. Cmíral, 1930). Koledy patří mezi prastaré písně, každá krajina má jiné a také se dědí z generace na generaci. Například *Koleda z Berounska* se traduje již přes 80 let. Stejně tak i velikonoční pomlázky nebo lidové popěvky například při otloukání píšťal, na Smrtnou neděli, při chození o sv. Třech králích apod.⁹⁵ V článku J. Schneeweise O lidové písni na berounském kraji z Hlasu Podbrdska z roku 1939 se autor mimo jiné zmiňuje o knize M. Alše Špalíček, kde můžeme také najít mnoho lidových písní z Berounska, texty bral M. Aleš z Erbenovy sbírky, kde vlastně chybí rozlišení berounské a hořovické písně, písně z širší oblasti označuje tedy „z Berounska“ a řadí berounskou píseň do skupiny písní středočeských.⁹⁶

Zvláštní pozornost zasluhuje i zlidovělá píseň Nad Beroukou pod Tetínem. Hudební badatel Karel Kazda věnoval berounskému pěveckému sboru Slavoš k pěveckému festivalu Studii o této písni (1928). Zde autor popisuje údajný příběh o vzniku písně, který zpracovali ve své divadelní hře

---

⁹⁴ CMÍRAL, A. O lidové písni z Berounska. In *Monografie Hořovicka a Berounska. 5. díl*. Praha: Jůna, J. Vlastním nákladem, 1930. s. 244-269

⁹⁵ ZELINKA, F. *Sbírka lidového podání z Berounska*. Beroun: Nákladem spisovatele, 1895. 78 s.

⁹⁶ SCHNEEWEIS, J. O lidové písni na berounském kraji. In *Hlas Podbrd I/47-48*. Beroun, 22. 12. 1939. Příspěvek.

V. Kopta a E. Šimek (1913), nejspíš také přispěla k jejímu rozšíření a zlidovění. Jedna z verzí je, že na text Chmelenského složil nápěv P. J. Vorel. Text *Růže tetínské* byl Chmelenským vydán tiskem roku 1836 v almanachu *Kytka*, ve kterém byly pouze texty určené k zhudebnění. Poprvé byl zhudebněn roku 1836 Drechslerem, který byl regenschori u sv. Petra a Milosrdných v Praze, pro zpěv a klavír a vyšla v druhém dílu sbírky Chmelenského *Věvec*. Skladatel P. J. Vorel vydal svoji *Růži tetínskou* také ve sbírce *Věvec*, ale až ve třetím dílu (1837) také s doprovodem klavíru, ale je více umělá než známý znárodnělý nápěv. Roku 1850 v devátém čísle vyšla ve *Zlatém zpěvníku* tentokrát bez označení autora.⁹⁷

2.1 Vznik a vývoj spolků

Do utváření veřejného a společenského života měst a vesnic zasahovaly tzv. kulturní spolky. Sem patřily spolky čtenářské, hudební, pěvecké, divadelní, okrašlovací, zábavní a vzdělávací. Byly i různě nazývány jako např. kluby, besedy nebo kasina. Většinou sloužily ke vzdělávání a k zábavě, také pomáhaly svým členům i cizím lidem v nesnázích. Kulturní spolky hrály také velmi důležitou roli v utváření národního uvědomění.⁹⁸ Kořeny bohatého spolkového života můžeme najít již v 17. a 18. století, kdy vznikala tzv. růžencová a literátská bratrstva. Z těch se pak vyvinuly spolky typické pro 19. století, založené na dobrovolném sdružování svých členů. V roce 1816 byly státem vyhlášeny zásady pro zakládání ženských spolků s dobročinnými a užitečnými cíli. Stát zakládání těchto spolků podporoval (K.Fryaufová, 2002). Spolková činnost byla upravena spolkovými zákony v letech 1843, 1852 a 1867. V 60. letech vznikaly především kulturní spolky, jako projev národního uvědomění (M. Tošnerová, 2008). V té době začaly vznikat první čtenářské spolky a

---

⁹⁷ KAZDA, K. *O znárodnělé písni „Nad Beroukou pod Tetínem“*. Beroun, 1928. 16 s. Sborník.

⁹⁸ FRYAUFOVÁ, Kateřina. Kulturní spolky na Berounsku. Str. 193-237. In *Minulostí Berounska 5. díl*. 1.vyd.Praha: Státní okresní archiv, 2002.

spolky ochotnických divadelníků. Tyto spolky se snažily společnost vzdělávat a přispívat k zábavě. Existovaly pod různými názvy jako kluby, besedy a kasina. Součástí jejich náplně byla i dobročinnost (M. Tošnerová, 2008). Většina spolků na Berounsku vznikla až po roce 1848 a k největšímu rozmachu kulturních spolků dochází hlavně v 60. letech 19. století (K. Fryaufová, 2002).

Z různorodých spolků bych zaměřila pozornost na spolky pěvecké. V době, kdy ještě nebyla televize ani rozhlas, patřil právě zpěv k jednomu z oblíbených způsobů zábavy. Mohly ho provozovat široké vrstvy obyvatel různého věku, každý kdo uměl trochu zpívat a měl hudební sluch. Pěvecké spolky patřily mezi velmi oblíbené činnosti a byly zakládány početně po celé zemi. Vznikaly na základě dřívějších spolků kostelních zpěváků. V Berouně např. existoval spolek literátů při kostele sv. Jakuba (K. Fryaufová, 2002). Svým zpěvem literáti doprovázeli slavnostní mše, například za zpívání rorátů (zpěvy při adventní ranní mši) dostávali 60 zlatých ročně, nebo pohřby až do roku 1784, kdy bylo dekretem bratrstvo zrušeno (M. Tošnerová, 2008).

Nejstarším berounským spolkem byl spolek ochotníků z roku 1827, zvaný Spolek divadelních ochotníků v Berouně (M. Tošnerová, 2008). V roce 1857 byla založena páterem Josefem Vorlem občanská beseda Zdík, která měla kromě literárního a divadelního odboru také pěvecký sbor (L. Pokorný, 1939). V roce 1861 vznikl spolek Slavoš, který existuje dodnes. Založil jej Jan Seydl, tehdejší starosta. Ve funkci sbormistra působili JUDr. Vilém Šmolcnpop a učitel Josef Kaňka. Inspirací k založení byl s největší pravděpodobností pěvecký spolek Hlahol v Praze (roku 1860 – dodnes). Roku 1863 vznikl také v Hořovicích významný pěvecký spolek Slavík (19. 2. 1863 – 7. 11. 1950). Roku 1865 byl založen spolek Hlahol v Žebráku (17. 8. 1865 - ?). Ke vzniku mu byla věnovaná skladba Mohyla od pražského skladatele Ferdinanda Schlägla. Tento spolek, jako mnoho dalších, myslel na dobročinnost a část z výtěžku svých hudebních vystoupení věnoval

například chudým školním dětem nebo přispěl na vybudování Žižkova pomníku v Žebráku (K. Fryaufová, 2002).

V druhé polovině 19. století vznikaly ve městech spolky vojenských vysloužilců, které se účastnily městských slavností, konaly přehlídky a hrály vojenskou hudbu. Roku 1876 vznikl tzv. Spolek pro okrášení královského města Berouna a okolí. Z jejich iniciativy byl postaven spolkový hostinec v Brdatkách „Hostinec pod rozhlednou“ a v roce 1899 k hostinci přistavěli hudební pavilon (K. Fryaufová, 2002). Jako příklad některých dalších spolků, které vznikly v berounském regionu mohu uvést Zpěvácký spolek Horymír (Lochovice, 1863 - ?), Zpěvácký spolek Litavan (Jince, 27. 5. 1866 – 1874), Dívčí zpěvácký spolek Libuša (asi 1873 - 1877), Zpěvácký spolek Ozvěna (Komárov, 8. 4. 1884 – 1950) Vlasta – Spolek paní a dívek (Hořovice, 25. 4. 1888 - ?), Smetana – Spolek pro pěstování hudby (Hořovice, 6. 6. 1907 – 1951) a mnoho dalších (K. Fryaufová, 2002). V roce 1932 byl založen Pěvecký sbor Dělnické akademie v Berouně, který vedl učitel V. Balín. Ve sboru zpívalo 38 stálých členů, a v roce 1933 byl sbor přijat do Svazu dělnických pěveckých spolků pražské župy Foersterovi. Účinkoval například na festivalu ve Smetanově síni (1934), dále koncertoval v Berouně, Králově Dvoře, Drozdově, Loděnicích, Rakovníku aj.⁹⁹

2.2 Pěvecký spolek Slavoš

Byl založen tehdejší starostou Janem Evangelistou Seydlem¹⁰⁰ v Berouně jako jeden z prvních 3. 4. 1861. Pěvecký spolek byl především měšťanským spolkem, jeho členskou základnu představovali významní berounští měšťané. Byl také jedním z největších na okrese, roku 1862 již

---

⁹⁹ Program koncertu Pěveckého sboru Dělnické akademie v Berouně, 13. 4. 1935.

¹⁰⁰ Narodil v roce 1775, od roku 1801 byl kaplanem a vedl duchovní správu v Berouně až do své smrti v roce 1837, patřil mezi první sběratele pro Vlastenecké museum české i dárce Matice české, je také autorem nejstarší dochované kroniky města od jeho počátku až do 19. století v rukopise zvaném Kronika královského města Berouna, který pak věnoval Národnímu museu (M. Tošnerová, 2008).

měl 42 činných a 74 přispívajících členů. Mezi prvními sbormistry byli JUDr. Vilém Šmolcnap, který se později stal jednatelem pražského Hlaholu i jeho čestným členem a učitel Josef Kaňka. Zkoušeli dvakrát týdně. Jednou se věnovali nácviku zpěvu a podruhé nácviku sborů Slavoš se stal střediskem kulturního života v Berouně, účastnil se všech významných akcí, pořádal zábavy, koncerty, pěvecké produkce po okolí, vyjížděl na krajinské sjezdy spolků a působil při oslavách i pohřbech.¹⁰¹ Tyto akce také přinášely peníze do spolkové pokladny, za které byl například pořizován notový materiál. Spolek pamatoval i na dobročinnost. Například 24. 8. 1862 se konala beseda ve prospěch Národního divadla, které se zúčastnil i Bedřich Smetana. Polovina sumy byla věnovaná na Národní divadlo a z druhé poloviny byl pořízen klavír pro spolek. Roku 1892 vstoupil Slavoš do Jednoty zpěvákých spolků a v roce 1898 si Podbrdská pěvecká župa (sdružovala pěvecké spolky měst podbrdského kraje a patřily sem kromě Slavoše Pěvecký spolek Lev (1885, Březnice), Přátelé hudby (1874, Dobříš), Pěvecký spolek Zvonař (1886, Dobříš), Pěvecký spolek Slavík (1862, Hořovice), Pěvecký spolek Ozvěna (1884, Komárov), Pěvecký spolek Dobromila (1872, Příbram), Pěvecký spolek Lumír (1861, Příbram), Pěvecko - hudební spolek (1862, Rakovník) a pěvecký spolek Hlahol (1868, Zbiroh) zvolila za své sídlo Beroun. Zahajovací koncert se konal v sále Hostince pod rozhlednou v Brdatkách,¹⁰² o kterém jsem se zmiňovala v úvodu kapitoly.

Činnost spolku ochabovala po roce 1907 a zcela utichla během světové války. Za první republiky opět ožila a spolek se stal vedoucí kulturní silou ve městě.¹⁰³ V době 2. světové války a těsně po ní byl sbormistrem hudební skladatel a klavírista František Vodička. Posledním koncertem 12. 12. 1947 pod vedením sbormistra Josefa Vítkovského si spolek připomněl

---

¹⁰¹ TOŠNEROVÁ, M. *Beroun*. Praha: NLN, 2008. 423 s. ISBN 978-80-7106-964-5

¹⁰² FRAUFOVÁ, K. Kulturní spolky na Berounsku. In *Minulostí Berounska 5. díl*. 1. vyd. Beroun: Okresní úřad, 2002. s. 193-230. ISBN 80-238-8324-0

¹⁰³ TOŠNEROVÁ, M. *Beroun*. Praha: NLN, 2008. 423 s. ISBN 978-80-7106-964-5

85. výročí svého vzniku. Poté se členové pěveckého spolku odmítli zapojit do budování socialistické kultury a v roce 1948 se na dlouho rozešli. Po tu dobu zde neexistoval stálý pěvecký sbor. Až roku 1973 založil Miloslav Hubatý (pedagog LŠU) smíšený pěvecký sbor pod názvem „Česká píseň“, který navázal na tradice Slavoše. Na popud dalšího sbormistra Jiřího Zápotockého (od 5. 5. 1978) převzal v září 1989 vedení Milan Pospíšil¹⁰⁴. Pod vlivem společenských změn toho roku navázal sbor na historickou tradici a v roce 1990 přijal opět původní název Slavoš.¹⁰⁵ V současné době vede sbor zahraniční sbormistr Haig Utidjian, který také působí v Komorním orchestru VŠE, Komorním orchestru UK v Praze a je šéfdirigentem Komorního orchestru ČAV. Na podzim roku 2003 navázal Slavoš spolupráci s Mužským a ženským sborem MVG Juventa města Goslar a pěveckým sborem města Brzeg.¹⁰⁶

Repertoár spolku byl rozmanitý, od lidových písní až po díla z oblasti vážné hudby. Jako příklad uvádím nastudování oratoria *Stvoření světa* skladatele Josepha Haydna roku 1867,¹⁰⁷ dále za vedení sbormistrem Josefem Nešverou sbor provedl mši W. A. Mozarta, L. van Beethovena, J. V. Tomáška a C. M. Webera a roku 1870 oratorium J. Haydna *Sedm slov Kristových*.¹⁰⁸ Roku 1918 nastudoval Slavoš k uctění památky padlých v 1. světové válce *Stabat Mater* G. B. Pergolesiho. V období před 2. světovou válkou společně s vojenskou hudbou, která je v tu dobu doprovázela, byly například uvedeny skladby *Česká píseň* B. Smetany, *Svatební košile* a *Stabat Mater* A. Dvořáka. Velkým svátkem byl roku 1991 koncert s Českou

---

¹⁰⁴ Dirigent Berounského komorního orchestru, dlouholetý člen symfonického orchestru Českého rozhlasu (J. Topinka, 2008).

¹⁰⁵ TOPINKA, J. *Beroun*. Praha: NLN, 2008. 423 s. ISBN 978-80-7106-964-5

¹⁰⁶ *Slavoš: 40 let umělecké činnosti*. Beroun: Slavoš, 2013. 19 s. Neprodejný sborník

¹⁰⁷ FRAUFOVÁ, K. Kulturní spolky na Berounsku. In *Minulost Berounska 5. díl*. 1. vyd. Beroun: Okresní úřad, 2002. s. 193-230. ISBN 80-238-8324-0

¹⁰⁸ HOLEČEK, J. HOLEČEK, Jaroslav. Beroun a hudba. In *Čtení o Berouně*. Beroun: Městský národní výbor, 1965. s. 111-113

filharmonii ve Smetanově síni Obecního domu v Praze, kde sbor spoluúčinkoval ve skladbě *Missa cum kopulo* P. Ebena.¹⁰⁹

2.3 Pěvecký spolek Slavík

Pěvecký spolek byl založen roku 1863 v Hořovicích a nese název po slavném houslistovi Josefu Slavíkovi¹¹⁰. Zpočátku měli problém s prostorami, kde by mohli zkoušet. Útočiště nakonec našli v horním patře místní radnice, byli tak osvobozeni od placení nájemného. Měli zde i pianino a skříň s hudebninami. Zkoušeli pravidelně ve středu. Sbormistr zastával hlavní funkci a byl ostatními velmi respektován. Spolek měl i zpěvní řád. Například v něm byla zmínka, že spolek zpíval při svatbě svého člena v kostele nebo při pohřbu společně zazpívali pohřební sbory. Spolek byl velmi vážen pro krásný zpěv, kvalitní hudbu, kterou se prezentovali při koncertech. V roce 1886 měl spolek již 70 členů. V roce 1888 získal spolek pianino a hudebniny po zaniklém pěveckém spolku Libuša (ten vznikl roku 1873 a členy byly samé ženy). Spolek často spoluúčinkoval se spolkem Slavoš a od 90. let spolupracoval s dalším pěveckým spolkem Vlasta (vznikl v roce 1888, též jen ženský pěvecký spolek). Po válce v roce 1950 byl spolek Slavík sloučen s pěveckým spolkem Smetana v Hořovicích (ten vznikl jako Spolek pro pěstování hudby v roce 1907).¹¹¹

2.4 Shrnutí

Pěvecké spolky se významným způsobem podílely na kulturních akcích měst. Reprezentovaly města na slavnostech a kulturních pořadech. Hojně spolupracovaly i s ochotnickými divadelními spolky, čím představení

---

¹⁰⁹ *Slavoš: 40 let umělecké činnosti*. Beroun: Slavoš, 2013. 19 s. Neprodejný sborník

¹¹⁰ 1806 – 1836, rodák z nedalekých Jinců, autor houslových skladeb i děl komorních, byl srovnáván s legendárním N. Paganinim (V. Holzknecht, 1964).

¹¹¹ FRYAUFOVÁ, K. Kulturní spolky na Berounsku. In *Minulostí Berounska 5. díl*. 1. vyd. Beroun: Okresní úřad, 2002. s. 193-230. ISBN 80-238-8324-0

výrazně zpestřovaly a dodávaly tak posluchačům kvalitní a nezapomenutelné zážitky. Na vesnicích pěvecké spolky vznikaly zřídka, protože se zde nenašlo dostatečné množství zpěváků ani adekvátní publikum. V předsednictví spolků byli zastoupeni většinou lidé, kteří zastávali důležitá místa v městských radách. Spolky se v době národního obrození podílely na šíření českého jazyka, zábavy, vzdělanosti a spojovaly lidi, kteří měli podobné zájmy a vzájemně se podporovali.

3 ZDICKÝ SMÍŠENÝ SBOR

3.1 Vznik a vývoj sboru

Období 1959 - 1998

V roce 1959 byl ve Zdicích Ivanem Koulou založen mužský pěvecký sbor, který tvořilo 10 členů – Vladimír Pužík, Emil Pužík, František Ubl, Josef Poncar, Jan Sklenář, Jiří Velc, Jiří Vokurka, Emil Bezucha, Stanislav Janeček a Dominik Mach¹¹². První zkoušky sboru se konaly ve staré školní budově. Roku 1960 byly přibrány i ženy a počet členů stoupl na 36, z toho bylo dvacet žen a šestnáct mužů. Národním podnikem Nářadí Zdice byly sboru poskytnuty dvě místnosti ke zkouškám s nabídkou, aby soubor vystupoval pod názvem Vokální sbor n. p. Nářadí. Spolupráce měla další výhody, například ve formě příspěvků na nákup not, notového papíru, stojánků na noty pro hudebníky, na koncertní oblečení pro členy sboru apod. V té době začala také spolupráce s hudebníkem Ing. Josefem Poncarem, synem slavného skladatele lidové hudby J. Poncarem (více v kapitole o osobnostech). Sbor často vystupoval nejen ve Zdicích ale i v blízkém okolí i mimo hranice okresu, například v Berouně, Hořovicích, Žebráku, Lochovicích, Králově Dvoře, Houšťce u Brandýsa nad Labem aj. Při koncertních vystoupeních byl sbor doprovázen stálou čtyřčlennou rytmickou skupinou ve složení F. Špaček, J. Maruš, J. Kostlivý a V. Tregler. Významnou událostí sboru, již 36 členného, byl jeho samostatný koncert s doprovodem deseti členného tanečního orchestru v červnu 1962 v místním kině, který konferoval známý moderátor Vladimír Dvořák. Koncert nesl název Večer světových tanečních melodií. Hudebního a zpěvního aranžmá se ujal J. Poncar ml. a sbor řídil I. Koula. V programu zazněly například skladby *Poinciana* (Simon), *Léto*, *Vzpomínky mně zůstanou* (Gershwin), *Amor* (Ruiz), *Symfony* (Alstone), *Píseň šoféra* (Lamarque),

---

¹¹² J. Velc a D. Mach byli bývalými členy pěveckého tělesa, které mělo asi osm členů a které ve Zdicích působilo během války (KOULA, I. 5. února 2014. osobní sdělení).

V ulici, kde bydlíš ty (Löbe), Svět patří nám (Ježek) aj. V dalších koncertech ve Zdicích, Berouně a Lochovicích sbor doprovázel swingový orchestr Signál z Berouna, který řídil Josef Lébr. 28. října 1968 se konal koncert u příležitosti vzniku republiky, ke sboru se tehdy přidali i dalších 20 hudebních nadšenců, takže na koncertě zpívalo současně 56 zpěváků za klavírního doprovodu Jiřího Kostlivého. V programu zazněly lidové písně Berounska. Roku 1969, v začátku období tzv. normalizace, pěvecký sbor v červnu svou činnost ukončil.

Po 21 letech odmlčení obnovil sbor svou činnost v září 1990 opět pod vedením Ivana Kouly, v počátku ale s malým počtem zpěváků - šest žen (Jitka Judová, Martina Rajtmajerová, Milena Koulová, Jana Borecká, Eva Kotíková, Alena Klatovská) a dva muži (Hubert Folda a Jiří Klatovský). Soubor zkoušel ve 2. mateřské školce ve Zdicích. Sbor již v listopadu zpíval na koncertech duchovní hudby v místním římskokatolickém kostele a v Husově sboru. Během roku se soubor rozšířil o další členy (deset žen a šest mužů) a začal vystupovat pod názvem Zdický vokální sbor. V dalších letech sbor pravidelně účinkoval na jarních a vánočních koncertech ve Zdicích, Tmani, Broumech, Berouně a Hořovicích. V roce 1996 má sbor již 32 členů (dvacet žen a dvanáct mužů). Součástí byla i stálá rytmická skupina ve složení David Jůna, Jaromír Kozel, Václav Pavlis, František Špaček a Vlastimil Tregler a na klavír doprovázel Josef Pospíšil (do roku 1996) a Mgr. F. Mužík. Většinu skladeb pro sbor upravoval Ing. Josef Poncar. Ve vedení sboru působil Ivan Koula jako sbormistr až do roku 1998.¹¹³

Období 1998 – 2005

V květnu 1998 přebírá vedení sboru Mgr. Bohumila Svatošová. Při dělených zkouškách vypomáhala s nácvikem Martina Rajtmajerová, která

---

¹¹³ KOULA, I. 5. února 2014. osobní sdělení.

se zároveň starala o organizační záležitosti sboru. Na klavír doprovázel David Jůna, který byl nejen výborným klavíristou, ale pomáhal i s úpravami písní. Sbor pravidelně účinkoval na koncertech ve Zdicích, Lochovicích, Tmani, Žebráku, Chyňavě, Karlštejně a Králově Dvoře. Například v květnu 1998 sbor vystoupil na koncertu na zámku v Hluboši u příležitosti otevření stálé výstavy Charlotty Masarykové. Na vánočním koncertu ve společenském domě ve Zdicích (17. 12. 1999) sbor doprovázela rytmická skupina V. Pavlis a P. Marek, spoluúčinkoval dětský sbor Skřivánek. V roce 2000 12. 11. uspořádal sbor Slavnostní koncert k 10. výročí založení a 21. 12. sbor přednesl *Českou vánoční mši* E. Marhuly a část *České mše vánoční* J. J. Ryby. 15. 6. 2002 se sbor účastnil pietního aktu u příležitosti 60 let od lidické tragédie, součástí vzpomínkové akce bylo slavnostní znovuotevření Růžového sadu, kde sbor zazpíval sbor z opery Rusalka A. Dvořáka *Květiny bílé po cestě* a od W. A. Mozarta *Ave verum corpus*. Několikrát sbor také vystupoval za doprovodu Slavíkova orchestru z Hořovic. B. Svatošová - Vokáčová vedla sbor do roku 2005, také klavírista D. Jůna ukončuje k tomuto roku svoji spolupráci.¹¹⁴

Období 2005 – dosud

Od roku 2005 vede sbor Bc. Martina Rajtmajerová a klavírní spolupráce se ujímá Kateřina Medová. Od 5. října 2005 se sbor jmenuje Zdický vokální smíšený sbor. V prosinci 2006 navázal sbor spolupráci s Orchestrem žáků ZUŠ a přátel školy, který vedl ředitel ZUŠ Václava Talicha v Berouně houslista Jiří Šimáček. Prvním společným koncertem bylo provedení *České mše půlnoční* J. J. Ryby. Sbor pořádal koncerty pro své stálé publikum nebo se účastnil společenských akcí jako host. Měl například možnost účinkovat na jednom jevišti se známým kytaristou Štěpánkem Rakem i jeho synem Matějem, Alfrédem Strejčkem, Jitkou

---

¹¹⁴ VOKÁČOVÁ, B. 10. března 2014. osobní sdělení.

Molavcovou aj.¹¹⁵Sbor pořádá pravidelně Jarní a Vánoční koncert v Společenském domě a kostele ve Zdicích, koncerty v Chyňavě, Koněprusích, Tachlovicích, Tmani aj. Pravidelně se účastní různých festivalů pěveckých sborů například v Cholticích, Příbrami a v Plzni Plzeňského notování. K 20. výročí založení sboru vytvořil zdický občan malíř a karikaturista Stanislav Cink logo sboru¹¹⁶, v té době si sbor také nechal zhotovit koncertní kravaty. V roce 2013 navázal spolupráci s italským mužským sborem Cima dóro z Ledra. Pravidelně spolupracuje s orchestrem ZUŠ V. Talicha v Berouně.¹¹⁷

3.2 Repertoár a činnost sboru od roku 2005

V počátcích upravoval písně pro sbor J. Poncar a většina byla v jednodušších dvojhlasích, zpívali se převážně lidové písně. K prvním změnám ve výběru skladeb a snaze rozšířit hlasový rozsah jednotlivých pěveckých hlasů došlo v období vedení B. Svatošové – Vokáčové a později i v období vedení M. Rajtmajerové. Zkoušky proto zahajovala hlasová cvičení, úmorná průprava správné výslovnosti, piloval se rozsah hlasivek a učilo správnému dýchání. Po roce 2005 kmenový repertoár zůstal. Posun ve výběru náročnějších skladeb byl patrný hlavně v období začátku studia M. Rajtmajerové v oboru sbormistrovství na vysoké škole. Sbor se od té doby začal více aktivně účastnit pěveckých festivalů, například v Cholticích, v Plzni a Příbrami. Široké spektrum posluchačů i příležitostí kde sbor vystupuje, vyžaduje variabilní skladbu programu koncertů. S tím souvisí i výběr a množství nastudovaných skladeb, začala vznikat repertoárová základna. Kvalita uměleckého přednesu je na každém dalším vystoupení vždy o příčku výš. Sbor zpívá lidové písně, spirituály, taneční a swingové

---

¹¹⁵ KOULA, I. 5. února 2014. osobní sdělení

¹¹⁶ V logu je ještě uveden jeden z názvů sboru: Zdický pěvecký smíšený sbor, než se ustáli dnešní název Zdický smíšený sbor.

¹¹⁷ RAJTMAJEROVÁ, M. 29. ledna 2014. osobní sdělení.

melodie, hudbu starých mistrů, klasiků, romantiků i skladeb současných skladatelů.

Sbor má v repertoáru například různé úpravy lidových písní: *Což se mně má milá* (J. Krček), *Lovili rybáři* (J. Krček), *Potěšení* (Z. Lukáš), *Široký, hluboký* (J. Tichota), *Teče, voda teče* (J. Klatovský), *Ta kněždubská vež, Láska, bože láska* (J. Kotouček), *Tovačovsky hatě* (J. Ráda), *Když jsem šel přes lávky* (Z. Kaňák), *Už se krumlovskej zámeček bourá* (Z. Vimr), *Rožnovské hodiny* (Z. Lukáš), *A té Réhradice* (T. Staňková), *Ej láska, láska* (K. Medová), *Zdálo se mně, zdálo* (K. Medová), *Za tú horú, za vysokú* (O. Halma), *Bude večer* (Z. Mrkos), *Prší, prší* (M. Hroněk), *Jede sedlák* (J. Krček), *Vyšla luna bílá a Cestářská* (francouzské lidové písně), *Už z hor zní zvon* (irská lidová píseň), *Doney gal* (americká lidová píseň) a jiné.

Příklady skladeb z oblasti umělé hudby: *Gloria a Te Cristo Gesu* (J. P. Lécot), *Danielis Prophetia* (z Jistebnického kancionálu v úpravě J. Klatovského), *Pange lingua* (A. Bruckner), *Ave Maria* (J. Arcadelt), *Cum decore* (T. Susato), *Signore delle cime* (G. Marzi), *Ó esca viatorum* (J. M. Hydn), *Alleluia* (G. Young), *Ave Regina Coelorum* (V. Miškinis), *Růžička* (loutnová tabulatura v úpravě J. Tichoty), *Achi, che quest occhi miei* (G. P. Palestrina), *Agnus Dei* (Z. Lukáš), *Antifona* (P. Eben), *Píseň pijácká* (F. X. Thuri) *Alta trinita beata* (italský anonym z 15. století), *Óda na radost* (L. van Beethoven), *Be still my soul* (J. Sibelius), *Ave verum* (C. Saint-Saëns), *Rorando coeli* (J. C. Vodňanský), *Ukolíbavka* (J. J. Ryba), *Gaudete* (anonym z 12. století), *Adeste fideles* (J. F. Wade), *Ay Triste Quo Vengo* (J. del Encina), *Ay Linda Aigam* (španělský anonym z 16. století), *Canticorum iubilo* (G. F. Händel), několik částí z Jistebnického kancionálu v úpravě J. Krčka, koledy L. Trykara, *Hra s jesličkami* (J. Krček), *Panáček spí* (renesanční nápěv v úpravě J. Tichoty), *Smiluj se Bože* (P. Eben), *Ave verum corpus* (W. A. Mozart), *Česká mše vánoční a půlnoční* J. J. Ryby, *Česká mše koledová* A. Hradila, *Missa Brevis* J. Pavlici a jiné.

Příklady skladeb z nonartificiální hudby: *Embraceable you* (G. Gerschwin), *Oh Happy Day* (E. R. Hawkins), *Cesty starých přátel* (B. Andersson), *Michelle* (J. Lennon), *You Raise Me Up* (B. Graham, v úpravě A. Šolcové), *Escucha Mi Corazón* (S. de Ford, J. L. Herrera), *Ecce homo* (H. Goodall), *Heal The World* (M. Jackson, A. Beck), písně J. Ježka *Šaty dělaj člověka*, *Nebe na zemi*, *Nikdo nic nikdy nemá*, *Vousatý svět*, *Život je jen náhoda*, spirituály *When the Stars Begin to Fall*, *Singabahambayo*, *Haleluya! Pelo tsa rona*, *Go down, moses*, *All night, all Day* a jiné.

Pěvecký sbor pořádá některé koncerty pravidelně, například Jarní koncert ve Společenském domě ve Zdicích, od roku 2010 koncert k Vítání jara v Kapličce v Berouně, 8.5. Koncert k uctění konce války na Tmani (poslední byl roku 2012), Vánoční koncert ve Společenském domě ve Zdicích a v Koněprusích, vánoční koncerty v kostele v Chyňavě a v kostele Na narození Panny Marie ve Zdicích. Pravidelně se účastní i festivalů pěveckých sborů, například v Cholticích, Příbrami nebo Plzeňského notování.

2005

Vedle tradičních koncertů byl zajímavý koncert v Hořovicích (22.12), kde sbor zpíval společně se sólisty ND (soprán E. Charvátová, alt L. Šmídová, tenor L. Elgr, bas M. Matoušek) a za doprovodu Slavíkova orchestru (řídil F. Procházka) *Českou mši vánoční* J. J. Ryby.

2006

21. 12. se konal koncert v Lochovicích za klavírního doprovodu A. Spilkové ze ZUŠ v Žebráku a 26. 12. na koncertech v Chyňavě a ve Zdicích sbor provedl méně známou *Českou mši půlnoční* J. J. Ryby za doprovodu orchestru žáků a přátel ZUŠ V. Talicha pod vedením J. Šimáčka.

2007

7. 9. koncert na hradu Točnín, kde byl hostem sboru kytarista J. Kořínek a zpěvačka K. Misíková.

8. 5. se konal koncert na počest ukončení 2. světové války ve Sboru Jiřího z Poděbrad církve československo-husitské ve Tmani, se sborem spoluúčinkovalo smyčcové trio Symfonického orchestru Českého rozhlasu, vokálně instrumentální skupina POKUS a sólisté na klarinet Š. Med, na příčné flétny V. Říhová a B. Círok, na kytaru M. Jonáš, na trubku E. Hornof, zpívala M. Rajtmajerová a na klavír celý koncert doprovázela K. Medová.

Vánoční koncert sboru ve Společenském domě ve Zdicích (19. 12.) byl dobročinnou akcí, výtěžek z dobrovolného vstupného (celkem 8411,50 korun) byl věnován klubu Klubíčko v Berouně, který v regionu jako jediný poskytuje komplex speciálních služeb pro rodiny s postiženými dětmi. Na koncertě také vystoupili klienti Klubíčka. Dále spoluúčinkoval pražský kytarista a skladatel J. Kořínek, zpěvačka K. Misíková a dětský pěvecký sbor ZUŠ V. Talicha.

Sbor také koncertoval na vánočních koncertech v Praskolesích (13. 12.), v ZUŠ V. Talicha v Berouně (18. 12.), v Žilině u Kladna (21. 12.), v Chyňavě (26. 12.), kde v programech zazněly vedle vánočních písní, koled, skladeb renesančních a barokních skladatelů také *Česká mše půlnoční* J. J. Ryby a *Česká mše koledová* A. Hradila za doprovodu Orchestru žáků a přátel ZUŠ V. Talicha pod vedením J. Šimáčka.

2008

Na jarním koncertu ve Společenském domě ve Zdicích (3. 5.) spoluúčinkovala se sborem kapela Dr. Swing, mohli jsme slyšet skladby z období zlaté éry swingu 30. a 40. let, sóla M. Němec a K. Medová.

7. 5. se uskutečnil koncert v Dobříši a 8. 5. v Tmani, v podání sboru zazněly lidové písně, spirituály a písně J. Ježka.

Na vánočním koncertu ve Společenském domě ve Zdicích (18. 12.) se sborem spoluúčinkoval Dětský pěvecký sbor, který vedla B. Vokáčová a žesťové kvinteto Brass Five, společně přednesli vánoční písně a koledy, které zaranžoval A. Vaigl.

Na dalších vánočních koncertech v sále Pojišťovny (2. 12.) a ZUŠ V. Talicha v Berouně (19. 12.), v kostelích ve Zdicích a v Chyňavě (26. 12.) sbor spolu s orchestrem ZUŠ V. Talicha mimo jiné přednesl *Missu Brevis* J. Pavlici.

2009

4. 1. Přednesl sbor na Novoročním koncertu v Líšanech u Rakovníka *Missu Brevis* J. Pavlici spolu s orchestrem ZUŠ V. Talicha za řízení J. Šimáčka.

14. 1. pořádala ZUŠ K. Slavického v Radotíně Novoroční koncert, který byl věnovaný záchraně vzácných varhan z roku 1767 v kostele sv. Václava v Kadově u Blatné. Zdicí sbor zde provedl *Missu Brevis* J. Pavlici za doprovodu orchestrů ZUŠ Radotína a Berouna, pod vedením J. Šimáčka.

26. 3. zpíval sbor na kulturní akci VIP EU pro hosty 35 zemí Evropské unie v trojském zámku v Praze. Písně si pořadatel vybíral sám, například *Ave verum corpus* W. A. Mozarta, lidové písně, písně J. Ježka. Na úvod sbor zazpíval českou hymnu a hymnu EU *Ódu na radost* L. van Beethovena. Obdobný koncert se konal také na zámku v Dobříši (7. 5.).

29. 4. na jarním koncertu se sborem spoluúčinkoval dětský sbor Skřivánek pod vedením B. Vokáčové, Dívčí pěvecký sbor SPgŠ a OA Beroun pod vedením M. Hanslové, houslistka A. Kubátová a Ostravské kytarové trio.

8. 5. na tradičním koncertu v Tmani byli hosty sboru kytarista Š. Rak a A. Strejček, kteří vystoupili s pořadem VIVAT CAROLUS QUARTUS, který byl poctou Otci vlasti králi Karlu IV.

2. 6. na koncertu Veselý víkend na hradu Točnick spoluúčinkoval dětský sbor ZUŠ Žebrák pod vedením A. Spilkové, zazněly skladby starých mistrů, spirituály a lidové písně.

20. 6. – 21. 6. se sbor zúčastnil 6. Festivalu chrámových a komorních sborů v Cholticích u Pardubic. Koncerty probíhaly v Kapli sv. Romedia a v parku, kde se sbory představovaly. Sbor vystoupil se skladbami například *Cum decore* (T. Susato), *Ave tu pura* (1550), *Vandrovali hudci*, lidovými písněmi *Ej láska, láska*, *Široký hluboký* a *Teče voda, teče*.

Na vánočních koncertech v Tachlovicích (6. 12.), ve Zdicích (16. 12. a 26. 12.) a v Chyňavě (26. 12.) vedle skladeb starých mistrů, koled zazněla *Česká mše koledová* A. Hradila za doprovodu orchestru ZUŠ V. Talicha, který vedl J. Šimáček.

2010

10. 1. koncert v Líšanech u Rakovníka, kde zazněly stejné skladby jako na vánočních koncertech za doprovodu orchestru ZUŠ.

11. 5. koncert ve Společenském domě ve Zdicích, kde spoluúčinkoval dětský sbor Skřivánek (A. Kokešová, L. Nováková), dětský sbor ZUŠ V. Talicha v Berouně (M. Rajtmajerová, K. Medová) a dětský orchestr G – moll (G. Mollová),

26. 6. – 27. 6. se sbor zúčastnil Festivalu chrámových a komorních sborů v Cholticích.

6. 10. se konal ve Společenském domě ve Zdicích Slavnostní koncert k dvacetileté činnosti Zdickeho smíšeného sboru. Koncert byl rozdělen do tří částí podle působení jednotlivých sbormistrů ve vedení sboru, Ivana Kouly,

Bohumily Vokáčové – Svatošové a Martiny Rajtmajerové. Během koncertu sbor přednesl vybrané skladby, které s jednotlivými sbormistry nastudovali během jejich působení ve sboru. Zazněly lidové a populární písně, spirituály i písně Jaroslava Ježka. V instrumentálních číslech vystoupili jako hosté hudebníci berounského regionu, například houslista Š. Lauda, akordeonista L. Horák, kytarista J. Kořínek, hobojistka H. Turková a fagotista L. Bubeníček. Koncertem prováděl A. Strejček.

23. 10. se sbor zúčastnil II. Ročníku festivalu sborového zpěvu Plzeňské notování, který pořádá plzeňský pěvecký sbor Canticorum (pod vedením Mgr. A. Šourové – Šolcové).

15. 12. Vánoční koncert sboru ve Společenském domě ve Zdicích a 26. 12. v kostelích v Chyňavě a ve Zdicích, kde mimo jiné zazněly skladby *Adeste fideles* (J. F. Wade), *Panáček spí* (renesanční nápěv v úpravě J. Tichoty), *Narodilo se pacholátko* (K. V. H. Rovenský), tři skladby J. Krčka a 2. *Česká mše půlnoční* J. J. Ryby. Na koncertě spoluúčinkoval dětský sbor Skřivánek ze Zdic a ženský sbor Regina z Vodňan (pod vedením R. Rédlové).

2011

18. 5. Na tradičním Jarním koncertu ve Zdicích jako host vystoupila trumpetistka Pražské konzervatoře Yasuko Tanaka.

15. 10. se sbor zúčastnil VIII. ročníku Festivalu pěveckých sborů v Příbrami, který pořádá Komorní sbor Mistra Jakoubka ze Stříbra. Na festivalu Zdický smíšený sbor přednesl, například renesanční nápěv *Panáček spí* (v úpravě J. Tichoty), *Alleluja* (G. Young), lidové písně *Ta Kněždubská věž*, *Ej lásko, lásko* (v úpravě K. Medové), píseň J. Ježka *Nikdo nic nemá* (v úpravě M. Raichla). V závěru festivalu sbory zazpívaly společně nastudovanou píseň A. Dvořáka *Dyby byla kosa nabróšená*.

22. 10. byl opět sbor účastníkem festivalu Plzeňské notování.

V prosinci pořádal sbor řadu vánočních koncertů, například v Hořovicích v Domově důchodců Na výsluní (2. 12.), v Koněprusích (3. 12.), ve Společenském domě ve Zdicích (14. 12.), kde spoluúčinkoval dětský pěvecký sbor Hlásek z Přeštic u Plzně, který vedl Bc. M. Vacek, koncert v sále České pojišťovny v Berouně (19. 12.), ve Vodňanech, kde společně s místním ženským sborem Regina (pod vedením R. Rédlové) provedly *Českou mši vánoční* J. J. Ryby, dále koncerty v kostelích v Chyňavě a ve Zdicích (26. 12.), kde byla hostem skupina POKUS, sbor mimo jiné přednesl *Truvéřskou mši* P. Ebena.

2012

18. 4. bakalářský koncert sbormistryně sboru M. Rajtamjerové v aule pedagogické fakulty v Plzni, na kterém sbor přednesl: renesanční nápěv *Panáček spí* (v úpravě J. Tichoty), švédskou studentskou píseň *Ecce quam sit, Ó, esca viatorum* (J. M. Haydn), lidové písně *Kněždubská věž, Ej lásko* (v úpravě K. Medové) a *Potěšení* (v úpravě Z. Lukáše), spirituál *When the stars a Jdem dál*, písně J. Ježka *Nebe na zemi* (v úpravě J. Klatovského), *Vousatý svět* (v úpravě M. Raichla) a *Nikdo nic nikdy nemá* (v úpravě M. Raichla) za klavírního doprovodu K. Medové.

28. 4. se sbor účastnil spolu s italským mužským sborem Cima d'Óro (pod vedením Cristiana Ferrari) uctění památky italských občanů, kteří zemřeli během první světové války v Čechách, při té příležitosti byla vysvěcena kaple v Chyňavě. 29. 4. Pak opět společně zazpívaly oba sbory na koncertě v senátu Salla tereně zahrady Valdštejnského paláce v Praze a večer vystoupily při slavnostní mši v Chrámu svatého Víta v Praze. Sbor si pro tyto příležitosti připravil, například *Ó esca viatorum* (J. M. Haydn), *Signore delle cime* (G. De Marci), lidové písně *Široký hluboký, Ej lásko, lásko*, spiritual *When The Stars, Yuo Raise me up* (B. Graham), *Rorando*

coeli defluant (J. C. Vodňanský), skladby J. Ježka, renesanční nápěv *Panáček, Alleluia* (G. Yong) a jiné.

V prosinci se konaly vánoční koncerty v Koněprusích a Tachlovicích (8. 12.), ve Společenském domě ve Zdicích (12. 12.), v kostelích v Chyňavě a ve Zdicích (26. 12.), na kterých zazněly například koledy L. Trykara a *Hra s jesličkami* J. Krčka, některé části z Jistebnického kancionálu (v úpravě J. Krčka), *Signore delle cime* (G. De Marzi), *Ó esca viatorum* (J. M. Haydn), *Cum decore* (T. Susato), *Be still my soul* (J. Sibelius), *Smiluj se Bože* (P. Eben), *Potěšení* (Z. Lukáš), *Což se mně má milá* (J. Krček) a jiné.

2013

5. 10. sbor opět vystoupil na festivalu Plzeňské notování, kde zazpíval ve svém programu: lidové písně *Což se mně má milá* (J. Krček), *Už se krumlovskej* (Z. Vimr), *A té Réhradice* (T. Staňková), *Ej láska* (K. Medová), *Jede sedlák* (J. Krček), *Gaudete* (anonym), *Michelle* (J. Lennon).

15. 5. jarní koncert ve Společenském domě ve Zdicích.

Vánoční koncerty v Žebráku a Koněprusích (7. 12.), ve Společenském domě ve Zdicích (18. 12.), kde spoluúčinkoval dětský sbor Krákorky (M. Rajtmajerová, K. Medová), Dívčí oktet Fúrie a dechový kvintet Pražské konzervatoře, dále koncert na náměstí v Berouně (20. 12.) a koncerty v kostelích v Chyňavě a ve Zdicích (26. 12.), kde zazněly například skladby *Gaudete* (anonym), *Gloria te* (J. P. Lécot), *Danielis Prophetia* (z Jistebnického kancionálu v úpravě J. Klatovského), *Hra s jesličkami* (J. Krček), Koledy L. Trykara, *Embreceable* (G. Gerschwin), *Šťastné Vánoce* (M. Ducháč), *Bílé Vánoce* (I. Berlin) aj.

2014

22. 3. Koncert Vítání jara v Kapličce v Berouně sbor přednesl lidové písně v různých úpravách, záměrem je pozdější natočení těchto lidových písní na CD k propagaci Zdicického smíšeného sboru.

23. 3. proběhne tradiční Jarní koncert, v programu zazní především lidové písně, jako hosté sboru vystoupí dětský sbor Krákorky při ZUŠ V. Talicha v Berouně a Skřivánek při ZŠ ve Zdicích, tubový kvartet Pražské konzervatoře a jiní.

17. 5. se sbor zúčastní přehlídky pěveckých sborů v Berouně, kde po vystoupení jednotlivých přihlášených sborů, společně přednesou lidovou píseň *Což se mně má milá a píseň J. L. Zvonaře Čechy krásné, Čechy mé.*

3.3 Sbormistři a současní členové sboru

Ivan Koula (1959 – 1998)

Narodil se 1923 ve Tmani v rodině jednoho ze zakladatelů a prvního faráře církve československé husitské na Podbrdsku. Od roku 1934 studoval na reálném gymnáziu v Berouně. Maturoval 10. června 1942 za pohnutých a dramatických okolností, v ten den byly vypalovány Lidice. Do konce druhé světové války byl totálně nasazen v Královodvorských železárnách jako jeřábník. Po válce začal studovat na právnické fakultě, kde roku 1949 musel z politických důvodů studia ukončit. Dostudoval dálkově na Vyšší pedagogické škole chemii a biologii. Po studiích začal učit na školách v Karlových Varech (1951 – 1953), v Suchomastech (1953 – 56) a ve Zdicích (1956 – 1983). V roce 1991 byl studijně rehabilitován a byl mu dodatečně udělen titul doktor práv. Jeho velkou zálibou byla hra na varhany.¹¹⁸

Mgr. Bohumila Vokáčová (1998 – 2005)

Už od raného dětství se chtěla stát muzikantem. Nejprve klavíristkou, sama si doprovázela písničky, proto v pěti letech přesvědčila maminku, aby ji vzala do hudební školy, tam však nebyla pro neznalost čtení přijata a

---

¹¹⁸ KOULA, I. 26. února 2014. osobní sdělení.

velmi tuto zkušenost jako dítě těžce nesla. Později byla přijata do hudební školy v Berouně, ale chybělo jí ono nadšení, proto výuku hry na klavír nedokončila a na hudbu na dlouhou dobu i zapomněla. V 15 letech započala studium na Střední pedagogické škole v Berouně, kde její otec Adolf Chrobák vedl pěvecký sbor a který ji přesvědčil o zpěvu v něm. Současně se začala také učit zpěvu v hudební škole, kde později úspěšně absolvovala a na pedagogické škole odmaturovala z hudební výchovy árií Smrt kmotřička. Dále pokračovala ve studiích na Filosofické fakultě v Praze, kde se zároveň přihlásila do Vysokoškolského pěveckého sboru. Pak však otěhotněla, školu sice úspěšně dokončila, ale hudba šla opět do ústraní. V roce 1980 nastoupila na své první pracovní místo v Pedagogické poradně na gymnáziu v Berouně (1980), kde ji ředitel školy požádal o vedení dívčího pěveckého sboru, který následně vedla do roku 1990. V letech 1988 – 1990 také založila a vedla 40 členný dětský sbor Čtyřlístek při berounském Domově dětí a mládeže. Vystupovala jako zpěvačka se Zdickým swingovým orchestrem (Speciál). Brzy na to se stala členkou Zdického vokálního sboru jako zpěvačka o od roku 1998 jako sbormistryně (do roku 2005). V současné době pracuje opět jako Psycholog pro děti a rodiče v Berouně a v Praze a od roku 2007 vede čtrnáctičlenný pěvecký sbor Bonbon.¹¹⁹

Bc. Martina Rajtmajerová (2005 – dosud)

Po absolvování LŠU v Berouně ve hře na klavír a sólový zpěv a po neúspěšných zkouškách na konzervatoř v Praze byla přijata na gymnázium v Berouně. Během studia začala zpívat se Zdickým swingovým orchestrem a kapelou Mistrál. Od roku 1984 – 1987 byla členkou Dívčího pěveckého sboru ČKD Tatra Smíchov, se kterým se účastnila koncertů například v Holandsku, Německu a Rakousku. V roce 1990 byla jednou ze zakládajících členek Zdického smíšeného vokálního sboru pod vedením Ivana Kouly a od roku 1998 B. Svatošové. Od roku 1997 – 2010 byla

---

¹¹⁹ VOKÁČOVÁ, B. 10. března 2014. osobní sdělení.

zpěvačkou a klávesistkou kapely Studio B. V roce 2005 převzala vedení pěveckého sboru, který vede i v současnosti. Studia na Pedagogické fakultě ZČU v Plzni obor sbormistrovství zahájila v roce 2009. Po úspěšném zakončení bakalářského studia pokračuje v navazujícím magisterském studiu v oboru psychologie – hudební výchova pro střední školy. Od 1. ledna 2014 je ředitelkou ZUŠ V. Talicha v Berouně.¹²⁰

Složení Zdickeho smíšeného sboru, k roku 2014

Během let se složení sboru samozřejmě obměňovalo, přesto jsou stále ve sboru i zakládající členové z let 1990, 1991 a 1992. Sboru byla a je většina členů věrná a ti, co odešli, opustili vlastně sbor z důvodu úmrtí. Sbor tvoří hudební nadšenci, kteří jsou nakloněni všem hudebním žánrům, snadno se zapálí pro nové věci, dají se vyburcovat k nadšenému výkonu. Jsou ochotni trpělivě pracovat, aby byl výsledek na koncertě co nejlepší. Je to jedinečná skupina lidí, kterou kromě společných zkoušek (jednou týdně v sále Společenského domu ve Zdicích) a následných koncertů spojuje také přátelství. Znají své osudy, trable i radosti a umí si vzájemně pomoci i v obtížných životních situacích. Složení sboru je věkově a profesně velmi pestré. Spojuje je dobré muzicírování, našli tak přirozený, účinný lék na deprese a stresy vyplývající z dnešní uspěchané a neklidné doby. O tento lék se dovedou podělit s posluchači, kteří koncerty sboru pravidelně navštěvují.

Soprán

E. Giretová, K. Havlíčková, H. Holubová, H. Hoffmannová, I. Kliková, M. Koulová, J. Malinová, Z. Mojžíšová, L. Nováková, M. Semrádová, N. Škrobánková, N. Rajtmajerová, M. Vrbová (první soprán), J. Borecká, J. Fialová, J. Kobrsková, J. Švábová, O. Vainerová (druhý soprán)

---

¹²⁰ RAJTMAJEROVÁ, M. 29. ledna 2014. osobní sdělení.

Alt

M. Lodeová, A. Klatovská, A. Podskalská, A. Spilková, R. Suchánková, A. Šimůnková, S. Vožehová

Tenor

O. Andrlé, E. Beer, I. Berka, J. Lode, Z. Manda

Bas

J. Jícha, J. Klatovský, B. Mudra, P. Šilhavý, V. Šilhavý, K. Šírek

Klavír- K. Medová

3.4 Výhled do budoucnosti a vyznání sbormistrů

V současném roce 2014 vedle konání tradičních koncertů přislíbil sbor svoji účast na Přehlídce pěveckých sborů v Berouně, který je již druhým ročníkem, ZUŠ V. Talicha je jejím spolupořadatelem. Sbor nacvičuje lidové písně v úpravách od různých autorů, které později natočí na CD jako propagaci Zdického smíšeného sboru. V září sbor vyjede na pozvání mužského pěveckého sboru Cima d' Óro do Itálie města Ledro, kde se zúčastní mezinárodních oslav k 100. Výročí 1. světové války. V říjnu sbor vystoupí na Festivalu pěveckých sborů v Příbrami a na Slavnostním koncertu k 20. výročí názvu Město Zdice.

Vyznání sbormistrů

Při mém osobním setkání s jednotlivými sbormistry sboru, jsem na závěr našeho rozhovoru každému z nich položila dvě stejné otázky a požádala je o jejich odpověď:

1/ O co Vás práce se Zdickým smíšeným sborem obohatila a jak Vám zasáhla do života?

2/ Co byste popřál/a sboru do budoucnosti?

Ivan Koula: „Protože jsem neměl a nemám žádné hudební vzdělání, tak měl sborový zpěv u mě vždy velké sympatie a možná proto jsem od konce druhé světové války založil celkem čtyřikrát pěvecký sbor, nejprve ve Tmani a později ve Zdicích. Se sbory jsem vždy prožíval velké životní zážitky. Největší jsem však našel u Zdickeho smíšeného sboru, který jsem vedl až do roku 1998, kdy jsem musel po náhlém vážném onemocnění uší sbor předat B. Svatošové.

Po převzetí vedení sboru Martinou Rajtmajerovou jsem si všiml, jak se úroveň sboru zřetelně zvyšuje, a věřím, že se i nadále zvyšovat bude, protože M. Rajtmajerová je odbornice na vysoké úrovni a to je zárukou stále vyšší kvality. Přeji tedy sboru do budoucna stálé zvyšování úrovně, protože i velice přátelské vztahy mezi jeho jednotlivými členy jsou úctyhodnou součástí jeho vyhlídek do budoucna.“

Bohumila Vokáčová: „Po zkušenostech práce s dětmi ze základních škol, rodinné školy a gymnázia mě vedení dospělých velmi obohatila. Dospělý zpěvák je jako dětský citlivá bytost, ale vlastně někdy i křehčí. Fascinovalo mě, že se lidi tak rozličných profesí, věku, povah a zkušeností pravidelně staví vedle sebe, a pak je sjednotí zážitek ze společného zpěvu. Ve Zdicích mě práce se sborem profesně posunula. Zpívalo se nejen pro radost, ale především pro obec, kde jsme se těšili velké přízni posluchačů. Koncerty byly vždy událostí obce, zpívali jsme „Zdice Zdicím“. V té době jsem měla pocit, že jsem se Zdicemi a jejími obyvateli sžívala. Obec se stala mým druhým domovem. Ráda na tu dobu vzpomínám vedle práce se sborem také na setkání s Poncarem (syn slavného skladatele), který nám také upravoval skladby a s Ivanem Koulou, který byl pro mě vzorem hudebního nadšence a organizátora.

Sboru bych chtěla popřát hlavně trpělivost při nácviku, úmerném cvičení nových skladeb a především přízeň posluchačů, obzvláště v dnešní uspěchané době, aby lidi i nadále věřili tomu, že obecní kultura má smysl.“

Martina Rajtmajerová: „ Sborovou praxi jsem měla od svého dětství, ale jen jako zpěvák. Když jsem se ve Zdíckém smíšeném sboru podílela na organizaci a současně jsem pracovala se sborem při dělených zkouškách, nikdy by mě nenapadlo a ani jsem neměla ambice vést sbor. Stalo se. Práce se sborem mě posunula, nasměrovala a zároveň i pohltila. Je to neustálá práce, ale také inspirace, radost a zkušenost.

Sboru přeji úspěch, spokojenost ale hlavně, aby zpívání pro něho bylo radostí, potřebou a také součástí jejich života.“

ZÁVĚR

Berounsko patří k nejdříve osídleným krajům naší země. Touto prací jsem chtěla přiblížit hudební život tohoto kraje od jeho počátků až k dnešní hudební současnosti. Pokusila jsem se také vyzdvihnout někdy zapomínanou práci prostých kantorů a učitelů hudby, ale i přínos hudebních souborů a zpěváckých spolků, jejichž zkušenosti se předávaly z generace na generaci až do dnešní doby. Výběr hudebních osobností jsem se snažila řadit chronologicky, zaměřila jsem se především na ty osobnosti, o kterých se ve své práci zmiňuji. Shromažďování materiálů bylo časově dost náročné, bylo potřeba roztříštěné informace dohledávat v archivech a knihovnách. Bádání mi naopak přineslo i možnosti nahlédnutí do archiválií, nepublikovaných dokumentů a kronik a tím se více přiblížit zajímavé a bohaté historii berounského kraje.

Zdický smíšený sbor nedávno oslavil své 20. Výročí svého založení, přesto jeho činnost dosud nikdo nezaznamenával. Pokusila jsem se tedy shromáždit a časově zařadit co nejvíce informací o vzniku a vývoji sboru a zdokumentovat všechny významné události během jeho působení a tak vytvořit jeden ucelený pohled na tento sbor, který si již získal své pevné místo v hudebním životě Berounska.

RESUMÉ

Bakalářská práce je zaměřena na hudební život berounského kraje, který má dlouholetou tradici a je v práci popsán od jeho počátků až po současnost. V jednotlivých částech je nastíněn vývoj hudebního školství, přínos hudebních souborů a kapel. Dále jsou vybrány některé významné osobnosti z hudebního života a je popisována tradice zpěváckých spolků, které na Berounsku působily nebo působí i v současnosti. V závěrečné části je zdokumentována činnost Zdického smíšeného sboru, kdy byl sledován nejen jeho vznik a vývoj, ale i repertoár a vyhlídky sboru do budoucnosti.

The bachelor thesis is focused on the musical life of the region of Beroun, which has a long-time tradition. The musical life is described since its beginning till present. The development of musical education, the contribution of musical companies and bands are described in various parts of the thesis. Some important persons of the musical life are mentioned, and traditions of singers associations which operate in present or operated in past in Beroun region are described. In the final part is documented activity of the mixed choir of Zdice, the attention was paid to its foundation, development and prospect for the future.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Prameny

Kronika ZUŠ Václava Talicha v Berouně
Kronika ZUŠ Josefa Slavíka v Hořovicích
Státní okresní Archiv Beroun
Archiv a knihovna Pražské konzervatoře

Literatura

- BENKOVÁ, IRENA., GARKISCH, MILOŠ., TOPINKA, JIŘÍ., TOŠNEROVÁ, MARIE. Beroun. [1. vyd.] Praha: NLN, 2008. 423 s. ISBN 978-80-7106-964-5
- DUŠÁNEK, Pavel. *Zdice – rodáci a občané*. Zdice: Městský úřad ve Zdicích, 2005. 67s.
- ERBEN, Karel, J. *Prostonárodní písně a říkadla s přílohou nápěvů*. [nové vyd.]. Praha: Nakladatel Alois Hynek. Tisk Alois Wiesner. 1886. 204 s.
- ERBLOVÁ A., PUROVÁ, D., ZÁPOTOCKÝ, J. *Smíšený pěvecký sbor Česká píseň - 10 let činnosti*. Beroun: Závodní klub ROH KŽ Beroun, 1983. 19 s. Neprodejný sborník
- FRYAUFOVÁ, K. Kulturní spolky na Berounsku. In *Minulostí Berounska 5. díl*. [1. vyd.] Beroun: Okresní úřad Beroun, 2002. Kapitola I, s. 193-230 ISBN 80-238-8324-0
- GARKISCH, M. Děkan Seydl a Národní muzeum. In *Minulostí Berounska 5. díl*. [1. vyd.] Beroun: Okresní úřad Beroun, 2002. Kapitola III, s. 312-318 ISBN 80-238-8324-0
- GARKISCHOVÁ, K. Piaristé v Berouně. In *Minulostí Berounska 5. díl*. [1. vyd.] Beroun: Okresní úřad Beroun, 2002. Kapitola I, s. 125–145 ISBN 80-238-8324-0
- HOLEČEK, Jaroslav. Josef Leopold Zvonař. In *Sborník Kublov*. Hořovice: Závod 3 Kolín, 1974
- HOLZKNECHT, Václav a kol. *Kniha o hudbě*. [2. vyd., dopl.]. Praha: Orbis, 1964. 544 s. 11-036-64
- JŮNA, Jindřich. *Monografie Hořovicka a Berounska 5. Díl*, Praha: Redakční kruh učitelstva, 1930. 431 s.
- KAZDA, Karel. *O znárodnělé písni „Nad Beroukou pod Tetínem“*. Beroun: Tisk Josef Šefl, 1928. 16 s. Sborník.
- KOKEŠ, Josef. *Hudebníci Podbrdská*. Beroun: Okresní kulturní středisko Beroun, 1977. 55 s. Neprodejný metodický materiál.
- KOKEŠ, Josef. *Z historie hudebních souborů na Berounsku a Hořovicku*. Beroun: Okresní kulturní středisko Beroun, 1986. 61 s. Neprodejný metodicko historický a monografický materiál, o 320200786
- KOLEKTIV AUTORŮ. *57 osobností Středočeského kraje – Josef Slavík*. Praha, 2009. 8 s. Neprodejná publikace.
- KOLEKTIV AUTORŮ. *Střední pedagogická škola -50*. Beroun: SPgŠ spolu s Radou rodičů k příležitosti 50. Výročí založení SPgŠ v Berouně, 2003. Neprodejný sborník. 142s.

KUNA, Milan. PhDr. CSc. *Václav Talich a Národní divadlo*. Beroun: Městské kulturní středisko, 1983. Sborník vydaný k výstavě Václav Talich a Národní divadlo.

NAVRÁTIL, Miloš. *Dějiny hudby: přehled evropských dějin hudby*. [2. vyd., upr. a dopl.]. Olomouc: Votobia, 2003. ISBN 80-722-0143-3

PÁLENÍČEK, Ludvík. *Čtení o Berouně*. Praha: Městský národní výbor v Berouně, 1965. 205 s. E-10*51090-978-M-65

PALIVEC, Viktor. *Vlastivědný průvodce z Berounska*. [1.vyd.]. Praha: Ve spolupráci s Osvětovou besedou na Karlštejně Krajský dům osvěty a Kabinet muzejní a vlastivědné práce v Praze, 1959. 95 s. E 07619-9

PALIVEC, Viktor., ŠIK, František. *Kdo je kdo na Podbrdsku*. [1. vyd.]. Beroun: Okresní rada osvětová, 1949. Nestránkovaná publikace.

POKORNÝ, Ladislav. *Zdice- Listy z kroniky českého městečka*. Zdice: Vydání u příležitosti 900 let založení Zdic, 1939. 89 s

RICHTER, M. Antonín Skružný. In *Minulostí Berounska 11. díl*. [1. vyd.] Praha: Státní oblastní archiv Praha, 2008. Kapitola III, s. 287-299. ISBN 978-80-86772-33-2

RICHTER, M. Hudebník a skladatel Josef Fiala. In *Minulostí Berounska 6. díl*. [1. vyd.] Praha: Státní oblastní archiv Praha, 2003. Kapitola III, s. 289-312 ISBN 80-86772-02-0

RICHTER, Miroslav. *Jan Schneeweis – Život a dílo*. Rukopis z 1977/78. Uložený v Státním okresním archivu Beroun

SEYDL, Josef, A. *Kronika královského města Berouna*. [1. vyd.]. Beroun: Státní oblastní archiv Praha – Státní okresní archiv Beroun, 2003. 254 s. Editoři: Garkisch Miloš, Tošnerová Marie. ISBN 80-86772-03-9

SLABOCHOVÁ, D. Marta Krásová a Vráž u Berouna. In *Minulostí Berounska 4. díl*. [1. vyd.] Beroun: Okresní úřad Beroun, 2001. Kapitola III, s. 253-269. ISBN 80-238-6744-X

SLAVOŠ: *40 let umělecké činnosti*. Beroun: Slavoš, 2013. 19 s. Neprodejný sborník.

SVÁTEK, Josef. *Jan Schneeweis – Medailon k 75*. Holešov: MNV a LŠU v Holešově, 1979

ŠIMÁČEK, J., KRAUSOVÁ, J. *60 let ZUŠ v Berouně*. Beroun: ZUŠ Beroun, 1999. 14 s. Bulletin,

ŠŤASTNÝ, Miloslav. *Svatý Jan pod Skalou*. [1. vyd.]. Vráž u Berouna: Baroko&Fox, 1996. 62 s. 6542

ZAHRADNÍK, J. Jubilejní krajinská hospodářsko-průmyslová a živnostenská výstava v Berouně v roce 1899. In *Minulostí Berounska 14. díl* [1. vyd.] Praha: Státní oblastní archiv Praha, 2011. Kapitola I, s. 137-162. ISBN 978-80-86772-57-8

ZELINKA, František. *Sbírka lidového podání z Berounska*. Beroun: Nákladem spisovatele. Tisk F. Fišer. 1895. 78 s.

Internetové zdroje

Zájmová sdružení. Oficiální stránky Města Zdice, © 2014 Gallieo - Corporacion s.r.o. [cit. 2014-3-2]. Dostupné z URL: <<http://www.mesto-zdice.cz/kultura/>
Hudební osobnosti. Vlastivědný dokumentační fond, © HMT 2007 Hořovice. [cit. 2014-22-2]. Dostupné z URL: <<http://www.podbrdsko-encyklopedie.cz/osobnosti/>
Hudební osobnosti. Portál kabinetu hudební lexikografie při Ústavu hudební vědy Filosofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, © 2008 Brno. [cit. 2014-17-2]. Dostupné z URL: <<http://www.ceskyhudebnislovník.cz>
<http://www.spgsberoun.cz> [cit. 2014-15-1]
<http://www.svatojanskakolej.cz/o-skole>, Svatojánská kolej © 2008 [cit. 2014-15-1]

Osobní sdělení

KOULA, I., KEJMAR, M., VOKÁČOVÁ, B. Mgr., RAJTMAJEROVÁ, M. Bc.

SEZNAM PŘÍLOH

- Příloha č. I: Ukázky lidových písní z Berounska ze sbírky K. J. Erbena.
- Příloha č. II: Zápis písně Nad Beroučkou pod Tetínem.
- Příloha č. III: Titulní strana hry K. J. Erbena s hudbou P. J. Vorla „Sládcí“.
- Příloha č. IV: Část partitury sboru ze hry „Sládcí“.
- Příloha č. V: Ukázka textu z učebnice L. Zvonaře Základy harmonie a zpěvu.
- Příloha č. VI: Titulní strana Koncertu fis moll pro housle a orchestr J. Slavíka.
- Příloha č. VII: První strana sólového partu houslí Koncertu fis moll J. Slavíka.
- Příloha č. VIII: Část Offertoria z partitury z Tré církevních skladeb J. Nešvery.
- Příloha č. IX: Snímky J. Poncara a jeho dechové kapely.
- Příloha č. X: Snímky dechových souborů a kapel Berounska.
- Příloha č. XI: Plakát oslav 75. výročí založení zpěváckého spolku Slavoš.
- Příloha č. XII: Plakát k promenádnímu koncertu Městské hudby 38. pěšího pluku.
- Příloha č. XIII: Snímky Královodvorského dětského sboru a Sboru SPgŠ v Berouně.
- Příloha č. XIV: Snímek Vokálního sboru „Náradí“.
- Příloha č. XV: Snímky Zdického vokálního sboru.
- Příloha č. XVI: Snímky ze Vzpomínkové akce v Lidicích a Festivalu v Cholticích.
- Příloha č. XVII: Snímky Zdického smíšeného sboru.
- Příloha č. XVIII: Plakát koncertu Zdického smíšeného pěveckého sboru.
- Příloha č. XIX: Plakát Slavnostního koncertu Zdického smíšeného sboru.
- Příloha č. XX: Plakát Slavnostního Italsko-českého koncertu sborů v Praze.

Příloha č. I

134. *Allegro.*

Hu - lá - ni, hu - lá - ni, ma - lo - va - ny dě - ti!
se - dne na ko - ni - čka, tak ja - ko pták le - ti.

Dobrávka.

527. *Tempo di Menuetto.*

Po - čkej, po - vím, že's na mně lou - dí - val,
po - čkej, po - vím, že's na mně chtěl: v za - hrád - ce ky - ti - čku,
po - ce - stě hu - bí - čku, po - čkej, po - vím, že's na mně chtěl.

575. *Allegretto.*

Rá - da, rá - da, můj zla - tej Hon - zi - čku! rá - da,
rá - da, rá - da tě mám? „Jest - li to jen prav - da, že mě máš
tak rá - da?“ Rá - da, rá - da, rá - da tě mám!

19*

634. *Allegretto.*

Šla má mi - lá do há - je - čka, do ze - le - né - ho,
do ze - le - né - ho, do ze - le - né - ho.

Ukázky lidových písní berounského kraje ze sbírky K. J. Erbena Prostonárodní písně a říkadla, Nové vydání, Praha, 1886, (zdroj- Archiv a knihovna Pražské konzervatoře).

Nad Berouňkou pod Tetínem

Pomalú A. Jelen - J. K. Chmelenský

1. Nad Be-roun-kou pod Te - tí - nem rů - že již se čer-ve - ná; ve - dle
2. „Jak nad ná - mi tam ta ská - la,“ dlí vo - jín roz - tou - že - ně, „tak i

1. strá - ně tam svo - jí - nem dlí pa - nen - ka bla - že - ná, ve - dle
2. má je lá - ska stá - lá, věř mi děv - če rů - že - ně, tak i

1. strá - ně tam svo - jí - nem dlí pa - nen - ka bla - že - ná.
2. má je lá - ska stá - lá, věř mi děv - če rů - že - ně.“

3. „Nevěř, nevěř, slib klamává!
ptáček z lípy zapěje,
skála též se rozpadává,
vírou roste naděje.“

4. Však hlavičkou děvče krotí,
ptáčka smíchem odbývá,
„můj milý mě nezarmoutí,
tvoje píseň je lživá.“

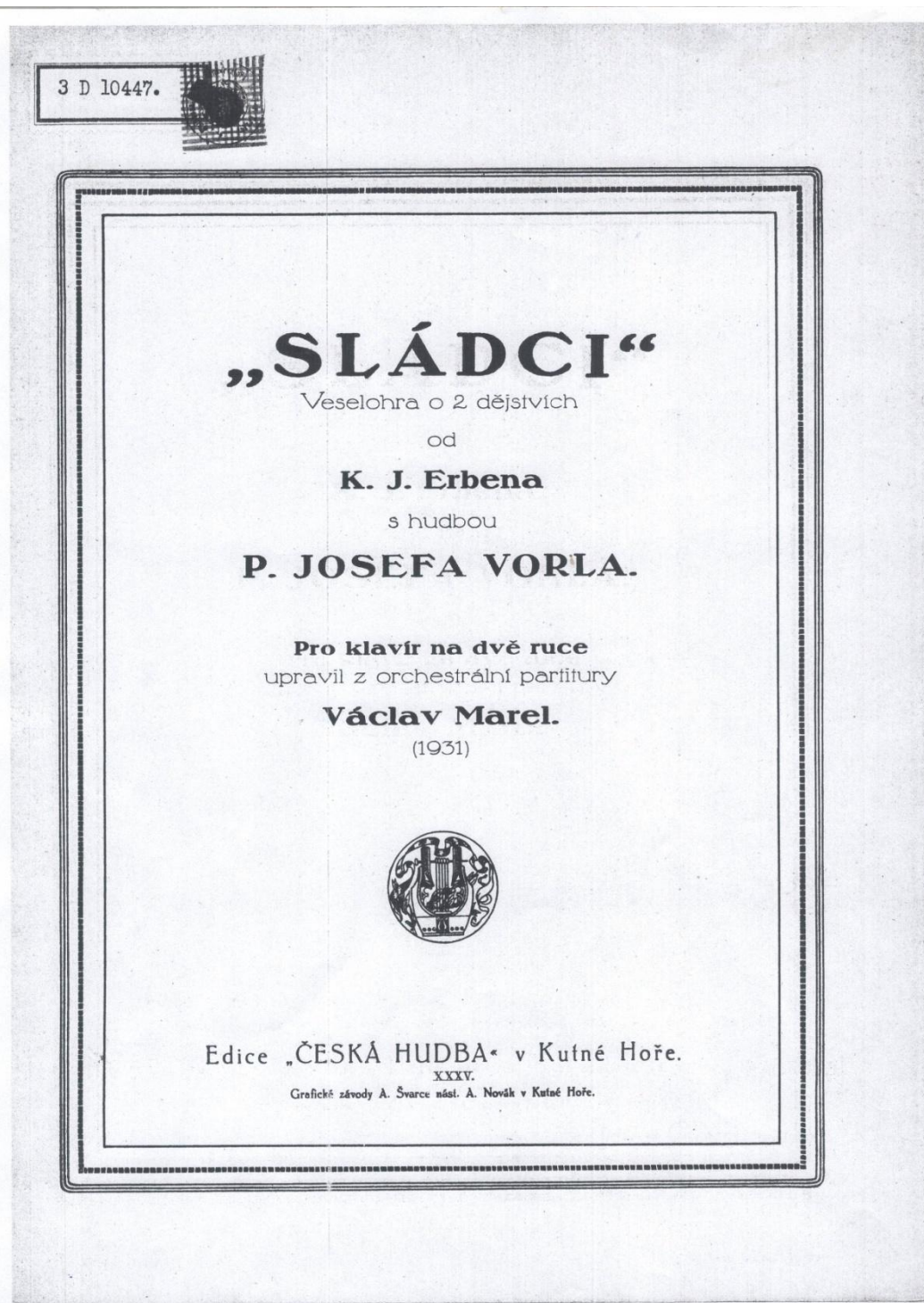
5. Ptáček přece pravdu zpíval:
skála v stráň se rozpadá,
květ do proudu snáší příval,
kvapně hyne stráň mladá.

6. Svadla růže pod Tetínem:
kdož se ujme poupěte?
svadne poupě chladným stínem,
škoda ho i děvčete.

Ukázka písně Nad Berouňkou pod Tetínem, kterou najdeme v úpravě Jana Seidla ve sbírce *Národ v písni, tisíc národních písní z roku 1940* (zdroj- Archiv a knihovna Pražské konzervatoře).

Příloha č. III

Titulní strana hry Sládcí od K. J. Erbena na hudbu P. J. Vorla (zdroj- Archiv a knihovna Pražské konzervatoře).

Příloha č. IV

6

»SBOR SLADOVNICKÉ CHASY«
(I. jednání, I. výstup.)

Moderato

1. Hbitě, bratři, k práci hbitě pivo v kolli se va-ří -, hbitě, avšak

2. Málo přísad, hojně chmele, sladz dobrého ječ-me-ne, sládek sobě

ostra-ži-tě ať se várka po-da-ří -.

slávu stele, má-li pi-vo zda-ře-né.

A. N. 622 K. H.

Část partitury sboru ze hry K. J. Erbena Sládcí s hudbou P. J. Vorla (zdroj-
Archiv a knihovna Pražské konzervatoře).

9. Donášení hlasu, portamento.

Donášení hlasu, *portamento di voce*, jest z nejpřednějších ctností dobrého zpěváka. Rozumí se tím jednak *držení* a *nešení* hlasu v rozličných odstínech neboli obměnách co do síly a slabosti, jednak a to zvláště *dodržování* tónu až do tónu následujícího, aneb *splývání* tónu s tónem; což jest tenkrátě nejdokonalější, plyne-li každý tón, zachovávaje stále úplnou sílu svou, plnost a okrouhlost, až s druhým tónem co nejužěji splynul.

Jest ale třeba, aby se přísně rozeznávalo *pravé donášení* hlasu od onoho protivného a špatně souhlasícího *přetahování* tónu do tónu, které se vůbec ztrácuje, a posluchače jakoby vití aneb skuhrání uráží; pročež, zpěváci, střežte se ho!

Jakžkoli pěkné *donášení* hlasu při zpěvu mnoho půvabnost do sebe má, a znamenitým prostředkem výrazu jest, nesmí se ho předce vždy a všady užívatí, jelikož by jím vznikla ve zpěvu jednotvárná změkčilost. Zpěvák si musí tudíž navykati, aby střídavě jednou tóny *donášel* a *spojoval*, jindy je zase *čile*, bez *obalu udával*, aniž by je držel a vázal; musí se ale zase chrániti, aby je neroztrhoval t. aby nezpíval každý tón se zvláštním vyražením. Italian jmenuje tuto chybu *sgallinaciare*, němec ji nazývá *Gurgeln*, my ji můžeme jmenovati *kdákáním*, protože se takový zpěv skutečně *kdákání* podobá.

10. Ozdoby.

Ačkoliv záleží při zpěvu všecko na pěkném, bezvadném hlase, na dobré intonaci, dobré výslovnosti a na donášení hlasu, které vlastností nejsou ani zvláštnímu vkusu některého národa ani módě podrobeny; žádá se předce, a by měl dokonalý zpěvák pohotově ještě i jisté ozdoby, kterými zpěv nabývá veliké vnady. Obvyčné ozdoby tyto jsou: *předložka prostá*, *předložka dvoutónová*, *doložka*, *smyk*, *trýlek* dlouhý a krátký, *přítřep* čili *mordent*, *sesilování hlasu* *messa di voce* a *zvonkový tón*; i *hledání*, t. *napřed udávání* tónu, může sem býti připočteno, děje-li se zúmýslně a s rozvahou a není-li pouze neslušným návykem.

Mimo předložku, která se i v prostonárrodních zpěvech naskytuje, náleží všechny ostatní ozdoby nejvíce dramatickému zpěvu. Ostatně nevyhnutelně potřebny nejsou, a protož kdo jimi úplně nevládne, lépe činí, zdržuje-li se jich. V náležitém užívání a správném vyvádění ozdob obráží se nejlépe vkus zpěváka, který může jimi skladbě dobře posloužiti ale také uškoditi. V dřívějších ča-

Ukázka textu z učebnice L. Zvonaře *Základy harmonie a zpěvu* s příslušným navedením pro učitele hudby vůbec a národních škol zvláště z roku 1861 (zdroj- Archiv a knihovna Pražské konzervatoře).

7D 2677/1.11 27.

JOSEF SLAVÍK

KONCERT FIS MOLL

pro housle s průvodem orchestru

VYDÁNÍ PRO HOUSLE A KLAVÍR

Revidoval prof. Jan Schneeweis

KADENCI SLOŽIL A HOUSLOVÝ PART UPRAVIL
VOJTĚCH FRAIT

★

CONCERTO POUR LE VIOLON

Avec Accompagnement d'Orchestre

EDITION POUR VIOLON ET PIANO CONTIENT LA CADENCE DE
VOJTĚCH FRAIT

★

A. ULRICH. K 50.2

NAKLADATEL FRANTIŠEK KUDELÍK, PRAHA

KONZERVÁTOR
archiv a knihovna
Valdštejnská 14
PÁLFFY - PALÁC
118 00 PRAHA 1

Titulní strana Koncertu fis moll Josefa Slavíka, který revidoval Jan Schneeweis (zdroj- Archiv a knihovna Pražské konzervatoře).

Příloha č. VII

1

KONCERT FIS MOLL

Violino solo JOS. SLAVÍK (1806-1833)
Revid. a upravil Vojtěch Frait

Allegro maestoso

Nakladatel Fr. Kudelik, Praha KONCERT VIOLENY KUDELIK 617/497
arch. Vojtěch Frait
př. Vojtěch Frait
FIS MOLL

První strana sólového partu Koncertu fis moll Josefa Slavíka, který upravoval a kadenci doplnil Vojtěch Frait (zdroj- Archiv a knihovna Pražské konzervatoře).

25

3D 11031

Věnováno vysoce ctěnému monsignoru
Antonínu Symerskému,
čestnému komořimu papežskému, doktoru bohosloví a faráři v Oseku.

TRÉ CÍRKEVNÍCH SKLADEB.

I.
Offertorium.

Složil Josef Nešvera,
domský kapelník v Olomouci.

Moderato.

Soprano. *mf* Pro-te-ge, Do-mi-ne ple - bem tu - am, per
 Alto. *mf* Pro-te-ge, Do-mi-ne ple - bem tu - am, per
 Tenore. *p* Pro-te-ge, Do-mi-ne *mf* pro-te-ge, Do-mi-ne *f* ple - bem tu-am, per si - gnum
 Basso. *p* Pro-te-ge, Do-mi-ne *mf* pro-te-ge, Do-mi-ne *f* ple - bem tu - am, per

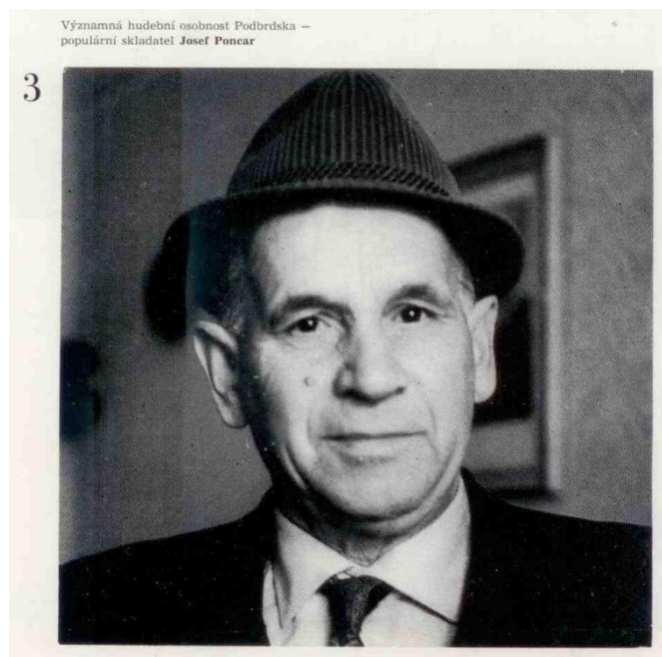
Organo
vel
harmonium.
p *mf* *f*
Ped. *sine Ped.* *Ped.*

si - gnum san - ctæ eru - cis ab in - si - di - is i - ni - mi - co - rum o - mni - um:
 si - gnum san - ctæ eru - cis ab in - si - di - is i - ni - mi - co - rum o - mni - um:
 si - gnum san - ctæ eru - cis ab in - si - di - is i - ni - mi - co - rum o - mni - um: ut
 si - gnum san - ctæ eru - cis ab in - si - di - is i - ni - mi - co - rum o - mni - um: ut

134

Ukázka ze skladby Josefa Nešvery Tré církevních skladeb, část Offertoria (zdroj- Archiv a knihovna Pražské konzervatoře).

Příloha č. IX

Snímky hudebního skladatele a kapelníka Josefa Poncara a jeho dechovky (zdroj- Kokeš, J. Z historie hudebních souborů na Berounsku a Hořovicku, Beroun, 1986).

Příloha č. X

Snímky Městské dechové hudby a Plukovní hudby 38. Pěšího pluku (zdroj-
Kokeš, J. Z historie hudebních souborů na Berounsku a Hořovicku, Beroun, 1986).

1861-1936

Zpěvácký spolek »Slavoš« v Berouně

člen P. O. Č.

pořádá pod záštitou

Pěvecké obce československé v Praze,
Okresního úřadu v Berouně, Městské rady v Berouně,
Velitelství pěš. pl. 38 v Berouně, Městského osvět. sboru v Berouně,
Okresního výboru v Berouně, Pěvecké župy podbrdské Zvonařovy

za čestného předsednictví:

JUDr. LUBOŠE JEŘÁBKA, starosty Pěvecké obce československé v Praze,
ADOLFA KÖNIGA, starosty města Berouna,
FRANTIŠKA KRATOCHVÍLE, starosty Podbrdské pěvecké župy Zvonařovy v Berouně,
JANA MALOCHA, ředitele reál. gymnasia a předsedy městského Osvětového sboru v Berouně,
pluk. pěchoty VOJTĚCHA E. REBENDY, velitele posádky a p. pluku 38 v Berouně,
rady politické správy BOHUMILA ŠTULCE, okresního hejtmána v Berouně

oslavý na paměť 75. výročí svého založení

za spoluúčinkování bratrských zpěváckých spolků Podbrdské pěvecké župy Zvonařovy »Lumír-Dobromila« v Příbrami, »Ozvěna« v Komárově a spolku pro pěstování hudby »Dvořák« v Berouně,

k nimž si dovoluje zváti.

Okresní péče o mládež v Berouně

dovoluje si vás zváti

k promenádnímu koncertu

*kteřý uspořádá s lask.
svolením velitele pluku
p. plukovníka pěchoty
E. REBENDY*

hudba pěšího pluku 38
za osob. řízení dirigenta p. prap. E. Rabocha

v neděli

na Masarykově nám.
v Berouně

11. dubna 1937 od 10 do 11 hodin

P o ř a d :

1. *E. Štola*: Pochod krále Alexandra
2. *J. Strauss*: Vesnické vlašťovky - valčík
3. *Schubert-Berté*: Úryvky z optt.
Dům u tří děvčátek
4. *B. Leopold*: Zahrajem si na vojáky
Fantasie na české nár. písně vojenské
5. *Aust-Kovařík*: Praha vítězí
*VII. velká směs nejoblíbenějších
pražských šlágrů*
6. *J. Kašpárek*: Slavnostní pochod
presidenta Masaryka

Výtěžek bude věnován ve prospěch prázdninové péče o děti nejchudší.

JOSEF SEPL KŘEPIČ

Plakát promenádního koncertu Městské hudby 38 pěšího pluku zvaných „Cihláři“ z roku 1937 (zdroj. Státní okresní archiv Beroun).

Příloha č. XIII

Snímky Královodvorského a Dívčího pěveckého sboru pod vedením A. Chrobáka (zdroj- s.archiv B. Vokáčové a E. Spurné).

Příloha č. XIV

Snímky Vokálního sboru „Nářadí“ z koncertu v roce 1962 a v roce 1968 pod vedením Ivana Kouly (zdroj- s.archiv I. Kouly).

Příloha č. XV

Snímky Zdického vokálního sboru z let 1990 - 1991 pod vedením Ivana Kouly (zdroj- s.archiv I. Kouly, B. Vokáčové).

Příloha č. XVI

Snímky Zdického smíšeného sboru ze vzpomínkové akce v Lidicích v roce 2002 pod vedením B. Vokáčové a z festivalu v Cholticích v roce 2009 pod vedením M. Rajtmajerové (zdroj- s.archiv B. Vokáčové, M. Rajtmajerové).

Příloha č. XVII

Snímky Zdického smíšeného sboru z koncertu ve Vladštejnské zahradě v Praze spolu s italským mužským sborem Vima d'Oro v roce 2012 (zdroj- foto pořídil V. Holub)

Příloha č. XVIII

* * * * *

Společenský klub Zdice
Kulturní komise MÚ Zdice

pořádají tradiční

Vánoční koncert

ve čtvrtek 16. prosince 1999 v 18 hodin

ve Společenském domě ve Zdicích

v programu vystoupí:

Zdický smíšený pěvecký sbor, řídí Bohumila Svatošová

dětský pěvecký sbor Skřivánek, řídí Milada Gertnerová

a hosté

na klavír doprovází **David Jůna**

pořadem provází **Marie Abrahámová a Přemysl Landa**

Doporučujeme předem si zajistit vstupenky v kanceláři Společenského domu
na tel. 0311/685 186

Plakát Vánočního koncertu Zdického smíšeného pěveckého sboru ve Společenském domě ve Zdicích , který řídila B. Svatošová – Vokáčová (zdroj-s.archiv K. Havlíčkové).

Příloha č. XIX

Společenský dům Zdice
Středa, 6. října 2010 v 18 hodin

SLAVNOSTNÍ KONCERT U PŘÍLEŽITOSTI 20TI LETÉ ČINNOSTI ZDICKÉHO SMÍŠENÉHO SBORU

PROGRAM:

Vystoupení Zdického smíšeného sboru, pozvaných hostů, zdických sólistů,
a všech přítomných posluchačů.

Celou tuto pěvecko-hudební akci slovem provází všem dobře známý herec a recitátor

ALFRÉD STREJČEK

Pozvaní hosté:

Mgr. Ladislav Horák - zástupce ředitele Státní konzervatoře v Praze - akordeon

Štěpán Lauda - člen Symfonického orchestru Českého rozhlasu - housle

Hana Bubeníčková (zdická rodačka, za svob. Turková) - altová flétna,

dcera **Barbora Bubeníčková** - altová flétna

a manžel **Ladislav Bubeníček** - člen Severočeské filharmonie v Teplicích - fagot

Jakub Kořínek - bluesový kytarista

Zdičtí sólisté:

Anna Kliková, Martina Rajtmajerová, Bohumila Vokáčová a bývalé členky dětského sboru Skřivánek
z doby vedení sboru paní učitelkou Miladou Gertnerovou

Rytmický doprovod v tanečních skladbách:

MUDr. Jiří Švamberg - basová kytara, Miroslav Chrobák - bicí

Zvuk:

Libor Janáš

**V pestrém pěveckém a hudebním večeru si poslechnete celou řadu skladeb starší, lidové i moderní hudby.
K těmto příjemným zážitkům vás upřímně a srdečně zve ZDICKÝ SMÍŠENÝ SBOR.**

Vstupné 60 Kč

Plakát Slavnostního koncertu Zdického smíšeného sboru k 20. výročí založení sboru ve Společenském domě ve Zdicích v roce 2010 (zdroj- s. archiv K. Havlíčkové).

Příloha č. XX

The poster features a background image of the Sala Terrena in the Valdštejnské zahrady, a large white building with a red-tiled roof and a fountain in the foreground. At the top, there are four logos: Spolek přátel Ledra, Společnost přátel Itálie, Comune di Ledro, and Comitato storico L. Riccabona. The main text is in white and black, providing details about the concert and Mass. At the bottom, there is a row of logos from various organizations including the Czech Senate, Středočeský kraj, The Kellner Family Foundation, and several Italian regional and local entities.

si Vás dovolují pozvat na slavnostní
ITALSKO – ČESKÝ KONCERT
v Senátu Parlamentu ČR konaný pod záštitou
senátora MUDr. Luďka Seřizga
dne 29. 4. 2012 od 14 hodin
Sala terrena Valdštejnské zahrady,
Valdštejnské náměstí 17/4, Praha 1

Účinkují:
italský mužský sbor Cima d'Oro
pod taktovkou Cristiana Ferrari,
Zdický pěvecký smíšený sbor
řízený Martinou Rajtmajerovou

a zároveň Vás zveme na
**SLAVNOSTNÍ MŠI
V CHRÁMU SV. VÍTA**
dne 29. 4. 2012 v 18.30 hodin na Pražském hradě
věnovanou památce Italů, kteří zemřeli
během 1. světové války v Čechách a jsou zde pochováni.
Hudební doprovod: mužský sbor Cima d'Oro
a Zdický smíšený sbor

Plakát koncertu italského mužského sboru Cima d'Oro a Zdického smíšeného sboru v Sala terreně Valdštejnské zahrady a Slavnostní mši v Chrámu Sv. Víta v Praze roce 2012 (zdroj- vlastní archiv).